

**JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ
V BRNĚ**

Divadelní fakulta

Ateliér divadelního manažerství a jevištní technologie

Divadelní manažerství

**Autorskoprávní problematika školních děl
a uměleckých výkonů z pohledu VŠ**

Diplomová práce

Autor práce: BcA. Tereza Hořínková

Vedoucí práce: Mgr. Martin Prokeš

Oponent práce: JUDr. Lenka Valová

Brno 2013

Bibliografický záznam

HOŘÍNKOVÁ, Tereza. *Autorskoprávní problematika školních děl a uměleckých výkonů z pohledu VŠ [Copyright Issues of School Works and Performances from the Perspective of University]*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, Divadelní fakulta, Ateliér divadelního manažerství a jevištní technologie, rok. 2013 79s. Vedoucí diplomové práce Mgr. Martin Prokeš.

Anotace

Diplomová práce „*Autorskoprávní problematika školních děl a uměleckých výkonů z pohledu VŠ*“ pojednává o možnostech ošetření práv a povinností mezi studenty a univerzitou v souvislosti se vznikajícími školními díly a školními výkony. Čtenáři práce jsou předloženy základní pojmy AutZ společně s doprovodným výkladem.

Od obecného kontextu autorského práva postupujeme přes vysvětlení pojmů dílo, autor a jeho práva, umělecký výkon, výkonný umělec a jeho práva, užití díla. Věnujeme se obecné úpravě licenčních smluv a modernímu pojetí licenčních smluv dle autorského zákona poskytovaných organizací Creative Commons. Dále se zabýváme druhy studijních výstupů na JAMU a navrhujeme možné znění licenční smlouvy na užití školních děl a školních výkonů nad rámec školních povinností, společně s doplňujícím evidenčním formulářem.

Práce může sloužit také jako podpůrný materiál při přípravě studentů Ateliéru divadelního manažerství a jevištní technologie na závěrečnou státní zkoušku.

Annotation

The thesis "*Copyright Issues of School Works and Performances from the Perspective of University*" discusses the possibilities of treatment of rights and obligations between students and the university in the context of the emerging school works and school performances. To readers are presented the basic concepts Czech Copyright law together with the accompanying commentary.

From the general context of copyright law proceed through explanation of work according to copyright law, the author and his rights, artistic performance, the performer and his rights, use of the work. We deal with the general treatment of licence arrangements and modern concept of licensing agreements under the Copyright law provided by an organization Creative Commons. Then we deal with

kinds of outcomes from studies on Janáček Academy of Music and Performing Arts in Brno and propose possible form of the license agreement to use school works and school performance above the frame of school affairs, together with an additional registration form.

The work can serve as a support material for the preparation of students of the theatre management and stage technology for the passing the final state examination.

Klíčová slova

Autor, autorství, autorské dílo, umělecký výkon, licence, školní dílo, školní výkon, absolventské představení, licenční smlouva, Creative Commons.

Keywords

Author, Authorship, work according to copyright law, license, school work, school performance, graduation production, license agreement, Creative Commons.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.

V Brně, dne 30. května 2013

Tereza Hořínková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svým rodičům, kteří ve mě nepřestávají věřit a jsou mi neskutečnou životní oporou. Dále děkuji Mgr. Prokešovi, že byl tolerantním vedoucím práce a že stále používá ÚZ autorského zákona pouze k výkladu autorského práva. MgA. Blance Chládkové a MgA. Hance Krejčí, Ph.D. za to, že mi pomáhaly po celou dobu studia nalézat svá maxima. Děkuji také přátelům, kteří se mnou JAMU prožili.

Obsah

PŘEDMLUVA	8
ÚVOD	9
1 ZÁKLADNÍ POJMY K OSVOJENÍ (TEORETICKÁ ZÁKLADNA)	11
1.1 KONTEXT PRÁVA AUTORSKÉHO.....	11
1.2 PRÁVO AUTORSKÉ	12
1.2.1 <i>Autorské dílo</i>	13
1.2.2 <i>Autor a autorství</i>	16
1.2.3 <i>Obsah práva autorského</i>	17
1.2.4 <i>Osobnostní práva autora</i>	18
1.2.5 <i>Majetková práva autora</i>	18
1.2.6 <i>Umělecký výkon a výkonný umělec</i>	21
1.2.7 <i>Obsah práva výkonného umělce</i>	21
1.2.8 <i>Osobnostní práva výkonného umělce</i>	22
1.2.9 <i>Majetková práva výkonného umělce</i>	22
2 UŽITÍ DÍLA OSOBOU OD AUTORA ODLÍŠNOU	25
2.1 UŽITÍ DÍLA OPRÁVNĚNÉ A NEOPRÁVNĚNÉ	25
2.2 UŽITÍ SE SVOLENÍM AUTORA	25
2.2.1 <i>Licence</i>	26
2.3 UŽITÍ BEZ SVOLENÍ AUTORA Z JINÉHO PRÁVNÍHO DŮVODU.....	26
2.3.1 <i>Tříkrokový test</i>	27
2.3.2 <i>Bezúplatná licence</i>	28
2.3.3 <i>Zvláštní režim některých děl = kvazilicence</i>	29
2.3.4 <i>Školní dílo</i>	30
2.3.5 <i>Školní představení</i>	34
2.3.6 <i>Školní výkon</i>	36
2.4 SHRNUTÍ	37
3 LICENČNÍ SMLOUVA A PLOŠNÉ LICENCOVÁNÍ	37
3.1 LICENČNÍ SMLOUVA	37
3.1.1 <i>Podstatné obsahové náležitosti licenční smlouvy</i>	38
3.1.2 <i>Pravidelné obsahové náležitosti licenční smlouvy</i>	39
3.1.3 <i>Nahodilé obsahové náležitosti licenční smlouvy</i>	40
3.1.4 <i>Formální náležitosti licenční smlouvy</i>	41
3.1.5 <i>Shrnutí</i>	41
3.2 PLOŠNÉ LICENCOVÁNÍ	42
3.2.1 <i>Organizace Creative Commons</i>	43
3.2.2 <i>Typy licencí Creative Commons (CC)</i>	44

3.2.3	CC licencování – motivy a cíle	46
4	ŠKOLNÍ DÍLA A ŠKOLNÍ VÝKONY NA JAMU	48
4.1	KLASIFIKACE ŠKOLNÍCH DĚL A VÝKONŮ NA JAMU	49
4.1.1	Výčet oborů, jejich zaměření a výstupy.....	49
4.1.2	Hudební fakulta - studijní obory	49
4.1.3	Divadelní fakulta - studijní obory.....	51
4.2	ABSOLVENTSKÁ PŘEDSTAVENÍ – PRODUKCE V DNO A VE STUDIU MARTA	52
5	NÁVRH LICENČNÍ SMLOUVY PRO UŽITÍ ŠKOLNÍCH DĚL A VÝKONŮ NA JAMU	58
5.1	LICENČNÍ SMLOUVA KE ŠKOLNÍM DÍLŮM A ŠKOLNÍM UMĚLECKÝM VÝKONŮM OBECNĚ	58
5.1.1	Obecná ustanovení licenční smlouvy na školní dílo a školní výkon	58
5.1.2	Strana poskytovatele licence na školní dílo – autor a výkonný umělec.....	60
5.1.3	Strana nabyvatele licence na školní dílo a školní výkon – JAMU.....	61
5.1.4	Evidenční list školního díla/školního výkonu	62
5.1.5	Grafické označení licenčních smluv.....	63
5.1.6	Licencování z pohledu VŠ – motivy a cíle.....	64
5.2	NÁVRH ZNĚNÍ LICENČNÍ SMLOUVY NA ŠKOLNÍ DÍLO A ŠKOLNÍ VÝKON	67
5.3	NÁVRH FORMULÁŘE K EVIDENCI ŠKOLNÍCH DĚL A ŠKOLNÍCH VÝKONŮ	72
5.4	NÁVRH FORMULÁŘE K PŘEDSTAVENÍ	73
	ZÁVĚR.....	75
	CITOVANÁ LITERATURA	77
	SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK.....	79
	SEZNAM PŘÍLOH	81

Předmluva

Na Janáčkově akademii múzických umění v Brně (dále jen JAMU) vzniká v rámci poskytované výuky každým rokem nespočetné množství školních děl a výkonů, pomocí kterých studenti plní své studijní povinnosti. Univerzita má dle autorského zákona právo na užití těchto děl pro interní potřeby nebo pro účely výuky, nicméně pokud by chtěla užít dílo nad rámec interních potřeb, musí tuto oblast autorskoprávních otázek se svými studenty náležitě ošetřit, což znamená získat licenci na takové užití. Pro univerzitu jsou klíčovými faktory znalost typů všech výstupů studia a vytvoření a zavedení vzorových dokumentů do praxe.

V předkládané práci provádíme rozbor a srovnání licencování školních děl, školních výkonů a školních představení s modernějším pojetím licencování vycházejícím taktéž z autorského zákona – licenčními smlouvami poskytovanými organizací Creative Commons. Po vysvětlení základních pojmů následuje praktická část práce, kde navrhuje znění souhrnné licenční smlouvy na užití školních děl a školních výkonů na JAMU společně s podpůrným formulářem k archivaci základních informací o vytvořených dílech a výkonech.

Výsledkem této práce je souhrnná licenční smlouva na školní dílo a školní výkon a evidenční formulář, které by JAMU mohla pro získání licence k užití děl a výkonů nad rámec užití dovolených autorským zákonem začít využívat.

Úvod

V úvodu práce předkládáme obsahově chronologické uspořádání cílů práce společně s předložením hypotéz, které se v práci snažíme potvrdit, či vyvrátit. Za hlavní a nadřazený cíl práce považujeme *vytvoření dokumentu shrnujícího poznatky z autorskoprávní oblasti*, které poslouží jako zdroj informací pro budoucí úpravu práv a povinností mezi studenty a umělecky zaměřenými univerzitami. Aspirací práce je vytvořit užitečného průvodce autorskoprávní problematikou, který je zaměřený především na školní díla a školní výkony na JAMU. Práce může posloužit i ostatním umělecky zaměřeným školám a školským zařízením jako zdroj informací o základních pojmech autorského zákona s přesahem jejich užití do příkladných situací z praxe. Vzhledem k zaměření studia autorky práce však není na místě očekávání, že se jedná o práci právníkou. Jedná se o dokument, který může studentům Ateliéru divadelního manažerství a jevištní technologie a Katedry operní režie a hudebního manažerství usnadnit orientaci v úvodu do autorskoprávní problematiky.

Zaměření dílčích cílů práce je zacílené do praktické roviny řešení. Účelem cíle *zmapovat druhy školních výkonů a děl vznikajících na JAMU* je klasifikovat studijní obory do jednotlivých skupin podle druhu jejich výstupů.

V oblasti licencování se zabýváme vznikem a náležitostmi licenčních smluv a doplňujeme o stručné srovnání klasické licenční smlouvy se smlouvami poskytovanými organizací Creative Commons. V tomto srovnání *odhalujeme motivy a cíle subjektů při uzavírání licenčních smluv*, které jsou v případě univerzity poněkud odlišné od plošného licencování děl užívaného v „komerční sféře“. Získané informace analyzujeme a aplikujeme na konkrétní případy užití děl a výkonů, aby výsledkem práce bylo doporučení postupu licencování návrh licenční smlouvy pro případ zamýšleného užití školních děl a školních výkonů nad rámec interních potřeb JAMU.

K potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz práce využíváme především metodu popisu konkrétní situace, studium pramenů a jejich následný výklad.

H1: Obecně rozsah práv a povinností subjektů upravených licenční smlouvou nejvíce ovlivňuje vztah k předmětu licence a zamýšleného rozsahu práv a povinností

touto licencí vzniklých. Obsah licenční smlouvy je výsledkem motivů a cílů obou smluvních stran.

H2: Úprava licenčních smluv dle autorského zákona má povahu zásadně dispozitivní, tedy umožňuje tvorbu licenčních smluv odpovídající potřebám poskytovatele a nabyvatele licence. Licencování školních děl a školních výkonů lze v mezích autorského zákona obohatit prvky moderních licenčních smluv.

H3: Realizované projekty v Divadelním studiu Marta a v Divadle na Orlí velmi často nenaplnují pojmové znaky školních představení. Aby se jednalo o školní představení, musela by nastat změna v pravidlech ošetřující možnost účasti externích umělců na těchto produkcích nebo by současná právní úprava musela reflektovat potřeby uměleckých škol.

1 Základní pojmy k osvojení (Teoretická základna)

V úvodní kapitole provádíme výklad pojmů, které následně v práci používáme. Účelem výkladu je vysvětlení užitých pojmů pro snadnější pochopení zpracovávané problematiky po obsahové stránce práce. Teoretická základna se zaměřuje na termíny úzce spojené s tématem práce a nelze ji považovat za kompletní zdroj k autorskoprávní problematice. Přes základní pojmy jako je autor, dílo, umělecký výkon apod., směřujeme k diskuzi o zvláštním užití díla a uměleckých výkonů v režimu vysokých uměleckých škol – viz školní dílo a školní výkony. Z důvodů stručnosti zpracováváme především téma díla, avšak závěry platí i pro umělecké výkony, pokud v teoretické části nebo v části věnované uměleckým výkonům není uvedeno jinak.

1.1 Kontext práva autorského

Tuzemští autoři a uživatelé se po roce 1989 dostali v plné síle a bez politických omezení na světový trh. Za důležité faktory považujeme právě změnu politického režimu po roce 1989, přijetí ČR do EU a globalizaci moderní společnosti ve všech směrech, podpořenou fenoménem dnešní doby - internetem.

Na směrnici vydanou Evropským parlamentem a Radou 2001/29/ES přijatou dne 22. května 2001 o harmonizaci některých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti reagovala ČR přijetím nového AutZ.

V ČR prošla úprava vztahů mezi subjekty a dílem (právními skutečnostmi vytvoření díla a jeho užití) za posledních více jak 60 let několika změnami, které vedly k návratu k dualistickému¹ pojetí autorského práva.

Od původní koncepce dělení práv autora na majetková a osobnostní (viz kap. 1.2.3 *Obsah práva autorského*) se přešlo na koncepci monistickou², aby v prozatím poslední právní úpravě došlo k návratu zpět ke koncepci vycházející z principů práva kontinentálního. Z logiky věci vyplývá, že se jedná o důsledek „(...)zvýšené snahy

---

¹Dualismus autorských práv – tato koncepce, o kterou se opírá současný AutZ je postavena na oddělení výlučných práv osobnostních a výlučných práv majetkových.

²Monismus autorských práv je potom opačným chápáním autorských práv než v případě dualistickém. Jedná se o spojení majetkových a osobnostních práv v jednotný celek.

o cílevědomou harmonizaci našeho vnitrostátního práva a evropského práva, "jak píše Večeřa aj. (2006, s. 15).

V mezinárodním kontextu je zdrojem potíží teritorialita³ autorského práva. Nejednotnost se projevuje jak v širším kontextu - mezi kontinenty, tak mezi jednotlivými státy. I přes jednotné cíle v oblasti ochrany duševního vlastnictví vycházejících z ratifikovaných mezinárodních smluv⁴ stále existují v každé úpravě jisté individuální prvky. Ty jsou dány především historicky a v běžné praxi mohou být při realizaci zahraniční spolupráce zdrojem nesrovnalostí, popř. znesnadňují harmonizaci jednotlivých právních úprav.

1.2 Právo autorské

Dle § 1 odst. 3 občanského zákoníku upravují právní vztahy vznikající z výsledků duševní tvořivé činnosti zvláštní zákony.

Autorské právo je zvláštní odvětví právaspadající do oblasti soukromého práva a zjednodušeně upravuje právní vztahy tvůrců a uživatelů k autorským dílům. Definuje pojmy v oblasti práva duševního vlastnictví a vymezuje práva a povinnosti při užívání děl vzniklých jedinečnou tvůrčí činností. Základním pramenem autorského práva je zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. V běžné praxi se ustálila zkrácená verze názvu a běžně se používá jen zkrácený název autorský zákon nebo zkratka AutZ.

Problematika autorského práva je velmi široké téma. Pro potřeby uměleckých škol se budeme soustředit především na určité oblasti české úpravy autorského práva, které mají přímou spojitost s výukou, v našem případě Janáčkovy akademie múzických umění v Brně (dále jen JAMU).

Autorský zákon zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství a upravuje:

„a) práva autora k jeho autorskému dílu,

---

³Místní působnost.

⁴„České autorské právo obsahuje rovněž předpisy, které vyplývají z některých mezinárodních úmluv o duševním vlastnictví, které ČR podepsala. Jsou to především: Bernská úmluva, Římská úmluva, úmluva TRIPS, OMPI.“ (Šulc aj., 2011, s. 5)

b) práva související s právem autorským:

1.práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu,

2.právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu,

3.právo výrobce zvukově obrazového záznamu k jeho záznamu,

4.právo rozhlasového nebo televizního vysílatele k jeho vysílání,

5.právo zveřejnitel k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv,

6.právo nakladatele na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny jím vydaného díla pro osobní potřebu,

c) právo pořizovatele k jím pořízené databázi,

d) ochranu práv podle tohoto zákona,

e) kolektivní správu práv autorských a práv souvisejících s právem autorským.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §1, AutZ)

Pozornost budeme věnovat právům autora k jeho autorskému dílu a z oblasti práv souvisejících s autorským právem právům výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu.

1.2.1 Autorské dílo

V § 2 AutZ je předmět práva autorského definován jako:

„Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen "dílo")“.

(Zákon č. 121/2000 Sb., §2, odst.1, AutZ)

Z hlediska pojmových znaků musí dílo podle autorského zákona splňovat následující pojmové znaky:

a) *„dílo jako výsledek tvůrčí činnosti autora (fyzické osoby),*

b) *jedinečnost díla jako výsledek tvůrčí činnosti,*

- c) *povahovou vlastnost díla být objektivně (tj. smysly) vnímáno jako výsledek (i součást) tvůrčí kategorie umění, a v něm zvláště umění literárního, anebo tvůrčí kategorie vědy,*
- d) *vyjádření v jakékoli smysly vnímatelné (objektivně sdělitelné neboli jinými osobami seznatelné) podobě (v tzv. vnější formě).“*

Telec a Tůma (2007, s. 16 – 22)

Dílo, ať už je literární, jiné umělecké či vědecké, musí splňovat kritérium jedinečnosti. Podoba díla není omezena jen na hmotné substráty, nicméně aby bylo dílo uznáno jako předmět právní ochrany, musí být možné jej jakkoli objektivně vnímat. Obvyklý druh díla je v zákoně uveden pomocí demonstrativního výčtu:

„Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografií, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §2, odst.1, AutZ)

Právní ochrana je zaručena i některým výtvorům, které nesplňují znak jedinečnosti a kterým je formou fikce přiznána autorskoprávní ochrana jako autorským dílům. Tato díla také někdy označujeme jako fiktivní a v současné právní úpravě dochází k upuštění požadavku jedinečnosti díla u těchto výtvorů a to především pod vlivem technologického vývoje. Jsou zákonem taxativně určena na vymezené druhy výtvorů - počítačové programy, databáze a fotografie. Jedinečnost jako tvůrčí neopakovatelnost v sobě zahrnuje jak prvek osobitosti, tak prvek původnosti a novosti díla. Toto rozšíření je důsledkem uplatnění znaku původnosti (originality) namísto jedinečnosti (individuality).

Telec a Tůma (2007, s. 34 – 42)

„Za dílo se považuje též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvozem. Databáze, která je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu autorovým vlastním duševním výtvozem a jejíž součásti jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a jednotlivě zpřístupněny elektronicky či jiným způsobem, je dílem souborným. Jiná kritéria pro stanovení způsobilosti

počítačového programu a databáze k ochraně se neuplatňují. Fotografie a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, které jsou původní ve smyslu věty první, jsou chráněny jako dílo fotografické.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §2, odst.2, AutZ)

Jednotlivá dílo nebo prvky mohou být uspořádány do souboru. Pokud tento splňuje podmínky odstavce 1 nebo odstavce 2, jedná se o souborné dílo. Pokud se jedná o díla audiovizuálně užitá a spojená do jednoho celku, jedná se o dílo audiovizuální.

„Sborník, jako je časopis, encyklopedie, antologie, pásmo, výstava nebo jiný soubor nezávislých děl nebo jiných prvků, který způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu splňuje podmínky podle odstavce 1, je dílem souborným.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §2, odst.5, AutZ)

„Audiovizuálním dílem je dílo vytvořené uspořádáním děl audiovizuálně užitých, ať již zpracovaných, či nezpracovaných, které sestává z řady zaznamenaných spolu souvisejících obrazů, vyvolávajících dojem pohybu, ať již doprovázených zvukem, či nikoli, vnímatelných zrakem, a jsou-li doprovázeny zvukem, vnímatelných i sluchem.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §62, odst. 1, AutZ)

Dílem spadající pod ochranu autorského práva je i takové, které tvůrčím způsobem zpracovává jiné dílo.

„Předmětem práva autorského je také dílo vzniklé tvůrčím zpracováním díla jiného, včetně překladu díla do jiného jazyka. Tím není dotčeno právo autora zpracovaného nebo přeloženého díla.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §2, odst.4, AutZ)

Pod ochranou je i dílo, které není dokončené, jeho části nebo obsahové náležitosti, které jsou výsledkem jedinečné nebo v případě fiktivních děl alespoň původní tvůrčí činnosti.

„Právo autorské se vztahuje na dílo dokončené, jeho jednotlivé vývojové fáze a části, včetně názvu a jmen postav, pokud splňují podmínky podle odstavce 1 nebo podle odstavce 2, jde-li o předměty práva autorského v něm uvedené.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §2, odst.3, AutZ)

AutZ také stanovuje konkrétní příklady toho, co podle tohoto zákona není považováno za dílo:

„Dílem podle tohoto zákona není zejména námět díla sám o sobě, denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě, myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, matematický a obdobný vzorec, statistický graf a podobný předmět sám o sobě.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §2, odst.6, AutZ)

Existují však i taková díla, která jsou ve veřejném zájmu nebo z důvodu neznámotivůrce tohoto díla z autorskoprávní ochrany vyňata, přičemž užití těchto děl je přípustné takovým způsobem, které nesnižuje jejich hodnotu. Jsou jimi:

„a) úřední dílo, jímž je právní předpis, rozhodnutí, opatření obecné povahy, veřejná listina, veřejně přístupný rejstřík a sbírka jeho listin, jakož i úřední návrh úředního díla a jiná přípravná úřední dokumentace, včetně úředního překladu takového díla, sněmovní a senátní publikace, pamětní knihy obecní (obecní kroniky), státní symbol a symbol jednotky územní samosprávy a jiná taková díla, u nichž je veřejný zájem na vyloučení z ochrany,

b) výtvořiny tradiční lidové kultury, není-li pravé jméno autora obecně známo a nejde-li o dílo anonymní nebo o dílo pseudonymní (§ 7); užití takové dílo lze jen způsobem nesnižujícím jeho hodnotu.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §3, AutZ)

1.2.2 Autor a autorství

Autor díla je nositelem autorského práva a je vždy individuálně určenou fyzickou osobou.⁵Jedná se o osobu, která tvůrčím způsobem dílo vytvořila a v případě souborného díla vybrala nebo uspořádala. Není důležité, jestli autor používá své pravé jméno, může použít i pseudonym, popř. z jeho vůle může být dílo uveřejněno bez udání jména jako dílo anonymní⁶. Pokud je autorů jednoho díla více, označujeme je jako spoluautory a titomají stejná práva a povinnosti společně

---

⁵Za faktickou výjimku by bylo možné považovat režim děl zaměstnaneckých a kolektivních.

⁶Ochranu práv k dílu, které bylo zveřejněno bez udání jména autora nebo pod krycím jménem z vůle jeho tvůrce vykonává jeho zveřejnitel vlastním jménem a na svůj účet, přičemž bez souhlasu autora nesmí zveřejnit pravé jméno autora.

a nerozdílně. To platí především o rozhodování o nakládání s dílem. Pokud se autoři mezi sebou nedohodnou jinak, je ze zákona stanoveno, že o případné výnosy se dělí podle výše svého tvůrčího vkladu vyjádřené velikostí jednotlivých příspěvků. Existují však i taková díla, u kterých není možné tyto části od sebe rozeznat, v tom případě jsou podíly na výnosech spoluautorů stejné. Vzniklé autorské právo k takovému dílu je rozděleno mezi více osob a je proto v jejich dobrém zájmu jednotlivé tvůrčí části díla rozlišit, čímž však není myšleno rozdělení k samostatnému užití.

Při určování autorství je primární objektivní pravdivost⁷ a v případě pochybností se opíráme o zákonnou domněnku autorství⁸. Jedinou výjimkou je případ audiovizuálních děl, kdy je zákonem stanovena fikce autorství ve prospěch režiséra v zájmu dobrého uspořádání vztahů a umožnění účelného hospodářského užití díla.

„Právo autorské k dílu vzniká okamžikem, kdy je dílo vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §9, odst. 1, AutZ)

1.2.3 Obsah práva autorského

Jak už bylo zmíněno, české právo autorské je založené na dualistické koncepci⁹, to znamená, že rozlišuje právo autora na jeho výlučná práva osobnostní a výlučná práva majetková.

Osobnostní práva jsou upravena v §11 AutZ a blíže se jim věnujeme v následující kapitole. Jsou neoddělitelně svázána s osobou autora a jejich obsahem je jeho vztah k dílu.

Po výkladu osobnostních práv navazujeme majetkovými právy, která shrnují práva autora k dílu při jeho užití. Trvají po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti, přičemž u spoluautorů se za rozhodující považuje smrt posledního z nich. Poté

---

⁷ Zákon č. 121/2000 Sb., §5 AutZ.

⁸ Zákon č. 121/2000 Sb., §6 AutZ.

⁹ Zákon č. 121/2000 Sb., § 10 AutZ.

majetková práva zanikají a dílo se stává volným. Opět výkladu majetkových práv věnujeme samostatnou kapitolu.

1.2.4 Osobnostní práva autora

Obsahem osobnostních práv je autorův vztah k dílu. Autor jako tvůrce díla má právo rozhodnout, zdadojde k jeho zveřejnění a pokud ano, jakým způsobem bude u díla uvedeno autorství. Autor, popř. spoluautoři mohou při poskytování licence vyžadovat i sjednání dalších práv a tím i povinnost pro nabyvatelskou stranu. V zákonu je dále zakotvena ochrana díla tím, že je zamezeno takovému užití, které by snižovalo jeho hodnotu. Pro tato práva platí, že se jich autor nemůže vzdát a po jeho smrti zanikají.

Postmortální ochrana díla je zajištěna zákonným dědicem¹⁰.

1.2.5 Majetková práva autora

Majetková práva lze zjednodušeně vyjádřit jako právo autora dílo užít a právo nechat užít. Majetkových práv se autor nemůže vzdát, jsou nepřevoditelná a sama o sobě je nelze postihnout výkonem rozhodnutí¹¹; to neplatí pro pohledávky z takových majetkových práv vzniklé. Oproti tomu např. zajištění pohledávky formou poskytnutí licence od majitele majetkových práv (ve stejném okamžiku je tento dlužníkem) nebo exekucním zajištěním této licence možné je. Majetková práva trvají po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti a v této lhůtě mohou být předmětem dědictví. Poté zanikají a dílo se stává volným, ale i tak smí být užito jen způsobem nesnižujícím jeho hodnotu, a pokud se nejedná o dílo anonymní, trvá autorovo přání na určení způsobu označení díla, pokud je to u takového užití díla obvyklé¹².

Autor má právo své dílo užít, popř. povinnost strpět nebo se zdržet takového užití, na které poskytl výhradní licenci. V případě poskytnutí výhradní licence je nucen se výkonu svých majetkových práv zdržet, není-li sjednáno jinak, v rozsahu vyplývajícím z uzavřené licenční smlouvy. Opačné chování bude považováno za neoprávněné užití.

---

¹⁰Zákon č. 121/2000 Sb., § 26 AutZ.

¹¹Majetková práva nesmějí sloužit k zajištění pohledávky. Telec a Tůma (2007, s. 312).

¹²Zákon č. 121/2000 Sb., § 11, odst. 2, AutZ.

„Autor má právo své dílo užít v původní nebo jiným zpracované či jinak změněné podobě, samostatně nebo v souboru anebo ve spojení s jiným dílem či prvky a udělit jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiná osoba může dílo užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.

Poskytnutím oprávnění podle odstavce 1 právo autorovi nezaniká; autorovi vzniká pouze povinnost strpět zásah do práva dílo užít jinou osobou v rozsahu vyplývajícím ze smlouvy.

Autor má právo požadovat na vlastníku věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, aby mu ji zpřístupnil, pokud je toho třeba k výkonu práv autorských podle tohoto zákona. Toto právo nelze uplatnit v rozporu s oprávněnými zájmy vlastníka; vlastník není povinen autorovi takovou věc vydat, je však povinen na žádost a náklady autora zhotovit fotografii nebo jinou rozmnoženinu díla a odevzdat ji autorovi.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §12, AutZ)

Nicméně nejsou vyloučeny ani jiné než následující způsoby užití díla:

„a) právo na rozmnožování díla,

b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla,

c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla,

d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla,

e) právo na vystavování originálu nebo rozmnoženiny díla,

f) právo na sdělování díla veřejnosti, zejména

1. právo na provozování díla živě nebo ze záznamu a právo na přenos provozování díla,

2. právo na vysílání díla rozhlasem či televizí,

3. právo na přenos rozhlasového či televizního vysílání díla,

4. právo na provozování rozhlasového či televizního vysílání díla.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §12, odst. 4, AutZ)

Z obecných ustanovení o sdělování díla veřejnosti vyplývá, že se jedná o takový způsob užití, při kterém dochází ke zpřístupnění díla veřejnosti a to

i takovým způsobem, kdy veřejnost má na základě vlastní volby k tomuto sdělení přístup.

„Živým provozováním díla se rozumí zpřístupňování díla živě prováděného výkonným umělcem, zejm. živě přednášeného literárního díla, živě prováděného hudebního díla s textem nebo bez textu, anebo živě scénicky předváděného díla dramatického nebo hudebně dramatického, choreografického nebo pantomimického.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §19, AutZ)

Sdělovat můžeme živě, ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově a tímto sdělováním nedochází k vyčerpání práva autora na sdělování veřejnosti, ale může dojít k oslabení autorského práva poskytnutím výhradní licence na takové užití díla. V takovém případě je autor nucen se takového užití díla zdržet, nebylo-li sjednáno jinak.

„Sdělováním díla veřejnosti se rozumí zpřístupňování díla v nehmotné podobě, živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově.

Sdělováním díla veřejnosti podle odstavce 1 je také zpřístupňování díla veřejnosti způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou sítí.

Sdělováním díla veřejnosti není pouhé provozování zařízení umožňujícího nebo zajišťujícího takové sdělování.

Sdělováním díla veřejnosti podle odstavců 1 a 2 nedochází k vyčerpání práva autora na sdělování díla veřejnosti.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §18, AutZ)

Na JAMU dochází ke sdělování díla veřejnosti zejména na příslušných pracovištích univerzity – ve Studiu Marta a v Divadle na Orlí. V těchto konkrétních případech dochází ke zveřejňování díla především živě a zmíněné produkce jsou zpřístupněny jak pedagogům a studentům školy, tak veřejnosti. Tím je naplňováno

právo na sdělování díla veřejnosti a je jedním ze způsobů užití díla uvedených v § 12 odst. 4 AutZ¹³.

1.2.6 Umělecký výkon a výkonný umělec

Za umělecký výkon považujeme provádění uměleckého díla nebo výtvoru tradiční lidové kultury, přičemž toho, kdo umělecký výkon vytváří, označujeme za výkonného umělce. Tím je především herec, zpěvák, hudebník, tanečník, dirigent, sbormistr a režisér. Výkonnému umělci jsou přiznána k jeho výkonu podobná práva jako autorovi k dílu a jsou obdobně rozdělena na výlučná práva osobnostní a majetková.

„Umělecký výkon je výkon herce, zpěváka, hudebníka, tanečníka, dirigenta, sbormistra, režiséra nebo jiné osoby, která hraje, zpívá, recituje, předvádí nebo jinak provádí umělecké dílo a výtvary tradiční lidové kultury. Za umělecký výkon se považuje též výkon artisty, aniž jím provádí umělecké dílo.

Výkonný umělec je fyzická osoba, která umělecký výkon vytvořila.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §67, AutZ)

Práva výkonného umělce k uměleckému výkonu patří do oblasti práv souvisejících s právem autorským. Stejně jako AutZ stanovuje, kdo je autor, co je dílo a upravuje práva a povinnosti jeho užití, stejně tak je dále zákonem stanoveno, kdo je výkonný umělec, co je umělecký výkon, a jaká práva a povinnosti plynou z jeho užití.

1.2.7 Obsah práva výkonného umělce

Právo výkonného umělce zahrnuje obdobně jako u autora výlučná práva osobnostní a výlučná práva majetková. Doba trvání majetkových práv výkonného umělce je však oproti autorovi kratší a doba jejich trvání je obecně stanovena na 50 let od vytvoření výkonu. Reálná doba se však může prodloužit a to v případě, že je

---

¹³Dle § 12 odst. 5, AutZ je možné „(..) dílo lze užit i jiným způsobem než způsoby uvedenými v odstavci 4.“ Na první pohled taxativní výčet možného užití díla se tak mění na výčet demonstrativní.

v době vytvoření výkonu zveřejnění jeho záznam. V takovém případě se pak stanovena lhůta 50 let trvání majetkových práv počítá¹⁴ od zveřejnění této nahrávky.

1.2.8 Osobnostní práva výkonného umělce

Obsahem osobnostních práv je vztah výkonného umělce k výkonu, který vytvořil. Upravují práva výkonného umělce a dávají mu obdobně jako v případě autora právo rozhodnout o tom, zda bude výkon zveřejněn a následně užit a jakým způsobem bude při tom uvedeno jeho jméno a to s ohledem na způsob užití tohoto výkonu. Dále AutZ umělce chrání před záměrným znetvořením jeho výkonu, který by měl vliv na jeho reputaci.

„Výkonný umělec má právo rozhodnout o zveřejnění svého uměleckého výkonu. Sólista, vytváří-li výkon sám, a dirigent, sbormistr, divadelní režisér a sólista, vytváří-li výkon spolu s členy uměleckého tělesa, má právo rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho jméno uvedeno při zveřejnění a dalším užití jeho výkonu. Výkonným umělcům jako členům uměleckého tělesa přísluší právo podle předchozí věty pouze ve vztahu ke společnému jménu (společnému pseudonymu), pod kterým výkon společně vytvářejí; tím není vyloučena dohoda o uvedení jména podle předchozí věty.

Výkonnému umělci však nepřísluší právo podle odstavce 2 v případech odůvodněných způsobem užití výkonu.

Výkonný umělec má právo na ochranu před každým znetvořením, zkomolením nebo jinou změnou svého výkonu, která by byla na újmu jeho pověsti; výkonní umělci podle § 68 odst. 1 jsou povinni brát na sebe přiměřený vzájemný ohled.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §70, AutZ)

1.2.9 Majetková práva výkonného umělce

Majetková práva výkonného umělce, obdobně jako u autora, jej opravňují k užití jeho výkonu a udělení oprávnění k užití jeho výkonu.

---

¹⁴ „Doba trvání majetkových práv se počítá vždy od prvního dne roku následujícího po roce, v němž došlo k události rozhodné pro její počítání.“ (Zákon č. 121/2000 Sb., § 27, odst. 7, AutZ)

„Výkonný umělec má právo svůj umělecký výkon užít a udělit jinému smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiný může umělecký výkon užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.

Právem umělecký výkon užít je

- a) právo na vysílání a jiné sdělování živého výkonu veřejnosti,*
- b) právo na záznam živého výkonu,*
- c) právo na rozmnožování zaznamenaného výkonu,*
- d) právo na rozšiřování rozmnoženin zaznamenaného výkonu,*
- e) právo na pronájem rozmnoženin zaznamenaného výkonu,*
- f) právo na půjčování rozmnoženin zaznamenaného výkonu,*
- g) právo na sdělování zaznamenaného výkonu veřejnosti.*

Výkonný umělec má právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním jeho zaznamenaného výkonu pro osobní potřebu obdobně podle § 25.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §71, AutZ)

I v případě uměleckých výkonů dochází k situaci, kdy výkonní umělci tvoří ve skupině, např. jako členové jednoho realizačního týmu konkrétní inscenace, proto je zákonem stanoveno, žejsou při nakládání s jejich právy zastoupeni společným zástupcem, kterým je umělecký vedoucí tělesa, pokud se členové uměleckého tělesa nedohodnou jinak¹⁵. Zákon také stanovuje osoby, které nejsou těmito společnými zástupci zastupováni ze zákona – konkrétně jsou jimi výkonný umělec – sólista, dirigent a režisér divadelního představení, nicméně se mohou nechat zastupovat na základě smlouvy a není dotčeno jejich právo být určeni společným zástupcem.

„Při nakládání s právy k výkonům vytvořeným společně při provedení téhož díla více výkonnými umělci, jako jsou členové orchestru, sboru, tanečního souboru nebo jiného uměleckého tělesa, zastupuje tyto výkonné umělce jejich jménem a na jejich účet umělecký vedoucí tělesa jako společný zástupce. Umělecký vedoucí tělesa není společným zástupcem, určí-li většina členů uměleckého tělesa jako společného

---

¹⁵Zákon č. 121/2000 Sb., § 68, AutZ.

zástupce jinou osobu; k platnosti plné moci se vyžaduje písemná forma a podpis většiny členů uměleckého tělesa.

Ustanovení odstavce 1 o společném zástupci neplatí pro výkonného umělce – sólistu, dirigenta a režiséra divadelního představení; tím není dotčeno právo těchto osob být společným zástupcem výkonných umělců.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §68, AutZ)

2 Užití díla osobou od autora odlišnou

Právo nechat dílo užit patří do autorových práv majetkových, viz kap. 1.2.5 *Majetková práva autora*. Dle osoby, která dílo užívá, rozlišujeme užití díla autorem samotným, jehož práva vyplývají z §12, nebo na užití osobou od autora odlišnou. V takovém případě řešíme otázku právního titulu k tomuto užití. Ten je buď se svolením autora (popř. svolení kolektivního správce, který autora zastupuje) na základě poskytnutí licence a nebo bez jeho svolení s rozlišením různých právních důvodů k tomuto užití. Dále pak rozlišujeme užití na soukromé a veřejné, přičemž soukromé je užití pro vlastní potřebu a veřejnému užití odpovídá spíše termín sdělování veřejnosti. Nejprve užití díla klasifikujeme jako oprávněné nebo neoprávněné.

2.1 Užití díla oprávněné a neoprávněné

Oprávněné užití díla je takové, které není v rozporu se zákonem. Podle subjektů dělíme užití díla na:

- a) užití se svolením autora,
- b) užití bez svolení autora.

V případě užití díla se svolením autora je oprávněné užití díla takové, které není v rozporu s licenční smlouvou a v případě získání licence k užití díla vzniká jejímu nabyvateli také povinnost toto dílo ve stanoveném rozsahu užit.

V případě užití díla bez svolení autora se jedná o oprávněné užití volného díla a to za podmínky, že takové užití nesnižuje jeho hodnotu.

2.2 Užití se svolením autora

§ 29 AutZ stanovuje omezení autorského práva, zejména pak autorových výlučných majetkových práv. Užití díla na základě svolení autora popisují Telec a Tůma (2007, s. 338 – 339) jako:

„Se svolením autora, přičemž autor toto svolení uděluje uživateli díla (přesněji nabyvateli oprávnění dílo užit, tj. licence) smlouvou. K tomu autorský zákon stanoví obecný smluvní typ autorskopravní licenční smlouvy s jejími podtypy, tj. smlouvou nakladatelskou a smlouvou podlicenční.“

S odvoláním na §12odst. 2, AutZ pak poskytnutím oprávnění (neboli licence) vzniká autorovi „*povinnost strpět zásah do práva dílo užit jinou osobou v rozsahu vyplývajícím ze smlouvy.*“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §12, odst. 2, AutZ)

Licenční smlouvou nedochází k převodu majetkových práv. Na jedné straně stojí autor nebo jeho zástupce, který poskytuje pomocí licenční smlouvy oprávnění k užití jeho díla, a na straně druhé stojí nabyvatel, například umělecká organizace nebo umělec.

2.2.1 Licence

Udělení licence, neboli oprávnění k výkonu práva dílo užit, je vyjádřením souhlasu autora s užitím jeho díla jinou osobou, tzv. nabyvatelem licence. To je hmotně vyjádřené smlouvou mezi poskytovatelem (autorem, popř. kolektivním správcem, který autora zastupuje) a jejím nabyvatelem. AutZ upravuje obecný smluvní typ licenční smlouvy a její podtypy – smlouvu nakladatelskou a smlouvu podlicenční.

Autor udělením licence omezuje svá výlučná majetková práva tím, že strpí takové užití díla a v takovém rozsahu, na které licenci poskytl třetí osobě, přičemž tento převod nemá translativní charakter jeho subjektivních práv. Jinak řečeno se svých výlučných majetkových práv vzdát nemůže, ale po dobu poskytnutí licence jsou omezena. Ve srovnání např. s angloamerickou právní úpravou totiž v českém autorském právu neexistuje možnost zcizení autorského práva. Autor se pouze na dobu poskytnutí licence zavazuje strpět zásah do jeho práva a to v rozsahu vyplývajícím z uzavřené smlouvy.

Právo dílo užit na základě poskytnuté licence je pro jejího nabyvatele nejenom opravňující, ale i zásadně zavazující (není-li sjednáno jinak). Pro nabyvatele je tedy rozhodné, zda dílo užívá na základě licenční smlouvy anebo jej užívá oprávněně z právního titulu bezesmluvního užití díla, kdy mu vzniká pouze právo, nikoli povinnost dílo užit.

2.3 Užití bez svolení autora z jiného právního důvodu

Autorské právo upřednostňuje autorovo právo s dílem svobodně nakládat a jeho autonomii vůle. Na druhou stranu zákon stanovuje, kdy je možné užit dílo i bez

svolení autora. Účelem je ošetření autorských práv způsobem, který zachovává rozumné uspořádání vztahů ve společnosti a zároveň tím nejsou příliš ohroženy autorovy zájmy. AutZ upravuje tyto výjimky v § 30 – 39.

Právní titul užití díla bez svolení autora se člení na následující způsoby:

„a) volná užití (§ 30), která se za užití díla nepovažují vůbec,

b) užití na základě bezúplatných zákonných licencí (viz § 30a a násl.), (někdy též nazývané jako tzv. nepravé zákonné licence), která se za užití díla považují, nicméně jsou zákonem dovolená,

c) užití na základě úplatných (tzv. někdy též pravých) zákonných licencí, jež se v současném autorském právu do určité míry uplatňuje u zákonem dovoleného rozmnožování tiskových rozmnoženin pro osobní potřebu a vlastní vnitřní potřebu na objednávku [§ 30a odst. 1 c) a d)] a tzv. veřejné půjčovatelské licence (§ 37 odst. 2). Vyskytuje se rovněž v právu výkonných umělců (srov. § 72) a v právu výrobců zvukových záznamů (viz § 76 odst. 3).“

Telec a Tůma (2007, s. 339)

Od bezúplatných zákonných licencí je třeba odlišovat kvazilicence (např. režim školních děl). Rozdíl mezi bezúplatnou licencí a kvazilicencí je v tom, že v případě užití díla na základě bezúplatné licence dochází k omezení autorského práva ve veřejném zájmu, ve druhém případě se jedná o poskytnutí oprávnění výkonu majetkových práv úzce vymezenému okruhu osob za účelem ochrany „...netvůrcí, resp. hospodářské, investice do vytvoření díla.“

Telec a Tůma (2007, s. 340)

V případě školních děl má univerzita právo požadovat získání takové licence, v případě školních výkonů toto právo nemá¹⁶.

2.3.1 Tříkrokový test

Pomocí tzv. *Tříkrokovéhotestu* (angl. *The Three Step Test*) jsou posuzovány případy, kdy zákon výjimečně a mimořádně dovoluje užití cizího duševního vlastnictví, a to i protivůlívlastníka (např. autora, výkonného umělce). Důvodem

---

¹⁶§ 74 Použití úpravy hlavy I.

k dovolení takového užití bývá především obecné blaho.¹⁷ AutZ tyto případy omezení majetkových práv autora taxativně stanovuje v části první hlavě první dílu čtvrtém: *Výjimky a omezení práva autorského*.

„Dovolená jsou pouze taková bezesmluvní užití,

- 1. která jsou stanovena ve zvláštních případech stanovených v autorském zákoně; rozšiřujícím výkladem též v jiném zákoně, neboť druh zákona není rozhodný, význam má jen „zvláštní případ“ a „zákon“,*
- 2. která nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla,*
- 3. nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autorů.“*

(Telec a Tůma, 2007, s. 341)

Z taxativního výčtu AutZ povolených zásahů do cizího práva duševního vlastnictví se zabýváme především provedením tříkrokového testu na užití dovolená v § 35 AutZ¹⁸ Jak se dozvíme v následujících kapitolách, v případě absolventských produkcí na JAMU, ve většině případů nejsou naplněny podmínky pro užití bezúplatné licence na školní představení.¹⁹

2.3.2 Bezúplatná licence

Jedním ze zmíněných užití díla bez souhlasu autora je užití díla na základě bezúplatné zákonné licence. Zákonem se za užití díla považují, nicméně jsou zákonem *ex lege* dovolená. Tato úprava legálního užití díla má za účel šetrně ošetřit střet zájmů majetkových práv autora s obecným zájmem. Za tímto účelem jsou v zákoně uvedeny pouze konkrétní případy, kdy je toto užití díla povoleno.

V § 30a následujících AutZ je upraveno jednak volné užití (§ 30 AutZ), které není vůbec užitím ve smyslu AutZ, a jednak jako zákonné licence (§ 30a až § 39 AutZ). Užití díla dovolené zákonem se od licence smluvní (viz kap. 3. *Licenční smlouva a plošné licencování*) liší mj. tím, že zákonné dovolení opravňuje dílo užit,

---

¹⁷Telec (2012, s. 12).

¹⁸Kde je upraveno užití díla v rámci občanských či náboženských obřadů nebo v rámci úředních akcí pořádaných orgány veřejné správy, v rámci školních představení a užití díla školního.

¹⁹Pojmové znaky školního představení většinou splňují menší projekty, např. monodramata nebo představení v rámci festivalu scénického čtení *Salon původní tvorby*.

avšak k využití dovození nezavazuje, zatímco nabyvatel smluvní licence je, nebylo-li sjednáno jinak, nejen oprávněn, ale i povinen licence využít.

„Volná užití a zákonné licence, s výjimkou licence úřední a zpravodajské (§ 34), licence pro školní dílo (§ 35 odst. 3), licence pro dočasné rozmnoženiny (§ 38a), licence pro fotografickou podobiznu (§ 38b) a licence pro nepodstatné vedlejší užití díla (§ 38c), se vztahují pouze na dílo zveřejněné.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §29 odst. 2, AutZ)

Podmínka pro volné užití, popř. užití díla na základě zákonné licence, se vztahuje pouze na díla, která byla zveřejněna, nicméně zákon stanovuje i výjimky, kdy se užití díla na základě obou právních titulů užití vztahují i na díla nezveřejněná. Tyto výjimky zákon stanovuje kromě jiných s úmyslem přiměřeně chránit uspořádání vztahů ve společnosti. Licence pro školní dílo se vztahuje i na školní díla nezveřejněná.

2.3.3 Zvláštní režim některých děl – kvazilicence

„Kvazilicenční omezení autorských práv výlučných majetkových autorských práv se od zákonných licencí (...) liší zejména tím, že nejsou primárně stanoveny ve veřejném zájmu (tj. ve prospěch všech), nýbrž v soukromém zájmu individuálně určených osob (investorů).“

Telec a Tůma (2007, s. 556)

Účelovým určením kvazilicenčních omezení autorského práva je tedy především ochrana toho, kdo finančně zabezpečil tvorbu díla, dle Telce a Tůmy (2007, s. 340) se jedná o „*dispozitivní nástroj pro ochranu netvůrcí, hospodářské investice do vytvoření díla.*“ Jedná se především o díla zaměstnanecká, kolektivní, školní, soutěžní a díla na objednávku.

V případě zaměstnaneckého díla je subjektem vykonávající majetková práva autora jeho zaměstnavatel a to do chvíle, než dojde k jeho zániku jako právnické osoby nebo smrtiv případě fyzické osoby. Poté výkontěchto práv přísluší autorovi díla (s výjimkou právního nástupnictví). Tento vztah vyplývá z pracovního vztahu mezi autorem a zaměstnancem a blíže jsou práva a povinnosti autora upraveny v §58 *Zaměstnanecké dílo* AutZ.

Zvláštním případem zaměstnaneckého díla je dílo kolektivní, a to i v případě, jestliže bylo vytvořené na objednávku. Za kolektivní dílo se nepovažuje dílo audiovizuální nebo audiovizuálně užití.

AutZ popisuje kolektivní dílo jako:

„Kolektivním dílem je dílo, na jehož tvorbě se podílí více autorů, které je vytvářeno z podnětu a pod vedením fyzické nebo právnické osoby a uváděno na veřejnost pod jejím jménem, přičemž příspěvky zahrnuté do takového díla nejsou schopny samostatného užití.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §59, odst. 1, AutZ)

Dílem vytvořeným na objednávku se rozumí dílo vytvořené na základě smlouvy o dílo²⁰. Pokud výsledek činnosti zhotovitele na základě smlouvy o dílo splňuje pojmové znaky autorského díla, je objednatel ze zákona nabyvatelem kvazilicence k takovému dílu k účelu vyplývajícimu ze smlouvy o dílo, není-li sjednáno jinak. Smlouvu o dílo mezi zhotovitelem (autorem) díla a objednatel je možné a vhodné doplnit o licenční ujednání, kterému je objednateli dovoleno dílo užívat v rámci zákonné kvazilicence. Třetí osobám může licenci získat od autora, avšak nesmí dojít k rozporu s oprávněnými zájmy objednatele díla. Obdobný režim nakládání s majetkovými právy platí i u soutěžního díla (díla vytvořeného autorem ve veřejné soutěži).

Režimu školního díla, jako ústřednímu tématu diplomové práce, se věnujeme v samostatné kapitole.

2.3.4 Školní dílo

Telec a Tůma (2007) popisují výkladem AutZ školní dílo jako takové, které splňuje následující pojmové znaky:

- a) *existence díla vytvořeného žákem nebo studentem,*
- b) *existence právního vztahu autora ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení,*
- c) *plnění školních nebo studijních povinností z tohoto vztahu spočívajících ve vytvoření díla žákem nebo studentem.“*

---

²⁰Zákon č. 40/1964 Sb., § 631 – §656, ObčZ a podle ObchZ § 536 a následujících.

Školní dílo tedy zároveň musí splňovat znaky dle §2 AutZ.

„Žákovi nebo studentovi, který dílo vytvořil ke splnění své studijní povinnosti vyplývající ze svého právního poměru ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení, náleží civilní status autorství.“

Telec a Tůma (2007, s. 379)

„...Škola nebo školské či vzdělávací zařízení²¹ smí užit dílo jen ke své vnitřní potřebě, jež vyplývá z poslání (činnosti) školy podle zákona a prováděcích či vnitřních předpisů (např. statutu vysoké školy).“

Telec a Tůma (2007, s. 380)

V případě užití díla nad rámec dovolený zákonem má škola nebo školské zařízení právo užit díla a výkony svých žáků pouze na základě licenční smlouvy. K takovému užití univerzita bezpodmínečně potřebuje souhlas autora²² školního díla, popř. výkonu (což vychází z jeho výlučných osobnostních práv), a zároveň oprávnění k výkonu práva školní dílo užit (licenci). Pro uzavírání takové licenční smlouvy ke školním dílům a úpravu vzájemných práv a povinností školy a studenta je výchozím bodem zvláštní úprava v § 60 AutZ.

„Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez závažného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §60, odst. 1, AutZ)

Vyvstává otázka, co je možné považovat za vnitřní potřebu užití školního díla. Podle Telce a Tůmy (2007, s. 379) „z účelu tohoto omezení autorského práva vyplývá, že se jedná o užití v oprávněném soukromém zájmu školy nebo školského či

---

²¹ „Pojem školy, školského a vzdělávacího zařízení je nutné vykládat v souladu s (...) cit. zák. č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, tzn. vysoké školy veřejné, soukromé nebo státní zřízené a uskutečňující vysokoškolské studijní programy v souladu s citovaným zákonem.“ Telec a Tůma (2007, s. 380)

²² Autorem školního díla je v našem konkrétním případě osoba se statutem student, bývalý student nebo absolvent.

vzdělávacího zařízení (tj. nepřímého investora školního díla) a to nikoli jakékoli školy nebo školského či vzdělávacího zařízení, nýbrž pouze vlastního (jmenovitě vymezeného) zařízení žáka či studenta jako autora díla.“

Veřejné produkce školních výkonů, popř. školních děl ve formě realizace představení na školních scénách v DnO a ve Studiu Marta, dle našeho názoru, za takové interní užití školního díla a výkonu považovat můžeme. Nicméně v případě zájezdu na festival s tímto představením jej již považujeme za užití nad rámec školních potřeb a univerzita překračuje hranici, kdy je k takovému užití díla potřeba souhlas autora nebo výkonného umělce. Tyto zájezdové produkce bychom mohli považovat za interní z hlediska naplnění studijní povinnosti v případě, že by účast na festivalu byla zahrnuta ve studijních osnovách příslušných studijních oborů. Výjimečným případem je také užití školního díla nebo výkonu v rámci každoročně pořádaného *Mezinárodního festivalu divadelních škol SETKÁNÍ/ENCOUNTER*, při kterém produkce absolventských představení probíhají na domovské scéně, nicméně účel, za kterým je předváděn, je především reprezentace a soutěž stejně jako v případě zájezdového představení na festivalu.

U realizovaných představení dochází ke spojení dvou odlišných okolností. Jednou je studijní povinnost prezentovat školní dílo, popř. vytvořit školní výkon, a druhou je, že k prezentaci výkonů a děl se oproti jiným univerzitám, především neuměleckého zaměření, dostává veřejnost v podobě diváka, místo produkce se může měnit a navíc na realizovaná představení vybíráme vstupné.

„Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §35, odst. 3, AutZ)

Mezi užití na základě bezúplatných zákonných licencí je nevhodně zařazena i kvazilicence pro užití školního díla a školního výkonu (k rozdílu mezi bezúplatnou licencí a kvazilicencí viz kap. 2.3 *Užití bez svolení autora z jiného právního důvodu*).

Univerzita má právo školní díla svých studentů užit v přiměřené míře pro vnitřní potřebu, nicméně pro další užití nad rámec výuky již potřebuje oprávnění, které vyžaduje smluvní ošetření.

Dalším případem je také užití školního díla nebo výkonu studentem²³ mimo interní prostředí univerzity, kdy tak samozřejmě učinit může, nicméně univerzita má právo na dodatečné získání části výtěžku získaného z tohoto užití jako náhradu za náklady vložené do jeho vzniku a to s přihlédnutím na okolnosti a výši zisku.

„Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výtěžku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výtěžku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §60, odst. 2 a 3, AutZ)

I přes to, že hlavním účelem tvorby díla v prostředí školy není primárně přímý nebo nepřímý hospodářský nebo obchodní prospěch, tak AutZ v takovém případě univerzitě umožňuje, aby za případný budoucí prospěch z užití díla požadovala adekvátní náhradu nákladů. Univerzita může o finanční satisfakci za takové dílo uvažovat jen v případě, že autor školního díla své dílo dále užije nebo k takovému užití za určitou odměnu poskytne oprávnění.

Z prostředí JAMU známe i případ užití díla nad rámec studia, kdy studenti Ateliéru audiovizuální tvorby požadovali po univerzitě finanční podporu na tvorbu díla, na které následně zamýšleli poskytnout licenci třetí osobě. V takovém případě je na místě uzavřít se studenty licenční smlouvu, ve které by se kromě označení autorství (viz kapitola 5. *Návrh licenční smlouvy pro užití školních děl a výkonů na JAMU*) měla ošetřit výše odměny. Univerzita ošetřením užití díla nad rámec výuky svým studentům umožní rozvíjet svůj talent a šířit výsledky svého studia, zároveň však ochrání své investice do vzniku takového díla.

---

²³ Autorem školního díla nebo výkonným umělcem předváděného školního výkonu.

Oba výše uvedené případy by měly být dostatečným argumentem proto, aby školy a školská zařízení sledovaly svá práva a povinnosti a licenční smlouvy na školní díla a výkony se svými studenty uzavíraly. Vzhledem k množství studentů a různorodosti školních děl a výkonů navrhuje jako vhodné řešení uzavírat licenční smlouvy mezi smluvními stranami již na počátku studia a místo uzavírání licenčních smluv k jednotlivým dílům nebo výkonům spíše zvolit rámcovou úpravu ošetřující problematiku obecně.

2.3.5 Školní představení

Aby představení bylo klasifikováno jako školní představení, je podmínkou výlučné účinkování žáků, studentů nebo učitelů školy nebo školského či vzdělávacího zařízení. Užití díla při školním představení pak není podle AutZ považováno za zásah do autorského díla. Přesnou formulaci nalezneme v AutZ v § 35 v odst. 2.

„Do práva autorského nezasahuje ten, kdo nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu užije dílo při školních představeních, v nichž účinkují výlučně žáci, studenti nebo učitelé školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §35, odst. 2, AutZ)

Předešlá citace však nevyklučuje úhradu nákladů s takovým užitím spojených. Primárním účelem produkcí na obou školních scénách totiž zcela určitě není přímý nebo nepřímý hospodářský obchodní prospěch. Telec a Tůma (2007, s. 361) interpretují termín *hospodářský nebo obchodní prospěch* konkrétně tak, že: *„platba částky, jejíž výše nepřesahuje náhradu nutných provozních nákladů není přímým ani nepřímým hospodářským prospěchem nebo obchodním užitím“*. Dle tohoto tvrzení tržby z vybíraného vstupného za představení nelze považovat za hospodářský prospěch vzhledem k tomu, že tyto příjmy nepokrývají ani základní provozní náklady v případě obou divadel.

Pojem *přímý nebo nepřímý hospodářský obchodní prospěch* Telec a Tůma (2007, s. 202) také vysvětlují na příkladu pronájmu²⁴ následovně: *„(...) platba částky, jejíž výše nepřesahuje náhradu nutných provozních nákladů na činnost*

---

²⁴S odvoláním na čl. 11 odůvodnění směrnice Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech souvisejících s právem autorským v oblasti duševního vlastnictví (Úř. věst. č. L 346, 27. 11. 1992, s. 61).

pronajimatele, není přímým ani nepřímým hospodářským prospěchem nebo obchodním užitím.“ Usuzujeme tedy, že užití díla v rámci produkce ve Studiu Marta a v DnO není užitím za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního zisku a toto tvrzení je možné podložit hospodářským výsledkem divadel vyplývajícím z účetní uzávěrky, prováděné na konci fiskálního roku.

Citace § 35 je dále nosná pro další práci se školním dílem. Z odstavce 2 totiž vyplývá, že škola nezasahuje do práva autorského tím, že užije dílo v rámci školních představení. Podmínkou je výlučné účinkování studentů nebo pedagogů školy. Telec a Tůma (2007, s. 378) dále uvádějí, že „z hlediska zákonné klasifikace způsobů užití děl je povahově přípustné užití pouze formou veřejného provozování díla ve smyslu § 19 odst. 1 (živé provozování) a § 20 odst. 1 (provozování ze záznamu).“

Je nutné jasně rozlišovat pojmy školní dílo a školní představení, u kterých může v případě umělecky zaměřených škol nebo školských zařízení mylně docházet k jejich záměně. Školní díla jsou na JAMU často prováděny jako představení, avšak o školní představení ve smyslu AutZ jde velmi zřídka. Důvodem je nesplnění pojmových znaků školního představení z důvodu participace externích subjektů na realizaci těchto představení, kdy se především množí případy účinkování profesionálních hudebníků a herců.

I přes to, že na JAMU vznikají představení, která jsou realizována na školních divadelních scénách – v dnešní době především v DnO a ve Studiu Marta a mohou být v běžném jazyce označována jako školní představení, je užití tohoto pojmu autorskoprávně nepřesné a chybné.

Se znalostí výkladu AutZ i přes to představení ve Studiu Marta i v DnO představujeme veřejnosti jako školní představení, což je zřetelný a zažitý pojem pro obě strany. Jak už bylo řečeno, nebývá dodrženo výlučné účinkování studentů nebo pedagogů školy. Na druhou stranu se však nejedná o profesionální produkce, i přes to, že postupy v realizaci, veřejnou prezentací před diváky a mnohdy i kvalitou těchto produkcí se jim velmi přibližují. Zároveň však spatřujeme i paralelu mezi těmito a produkcemi amatérskými. Spojitost vychází především z podobné kvalifikace výkonných umělců (studenti jsou do doby, než dostudují, v podstatě amatérskými herci), stejně tak je podobná např. i výše vstupného, kterou je možné za tyto produkce vybírat. Od profesionálních produkcí se cena za plné vstupné liší

řádově o 400 až 500 Kč ve srovnání za cenu vstupného za produkce školní. Srstka (2006) poukazuje na problematiku řešení licencování děl užitých v divadelním představení u amatérských divadel. Na ty je, dle české právní úpravy, nahlíženo velmi podobně jako na divadla profesionální.

Kolektivní správce při uzavírání smluv přihlíží zejména k:

“a) tomu, zda k užití předmětu ochrany dochází při výkonu podnikání nebo jiné hospodářské činnosti,

b) přímému či nepřímému hospodářskému nebo obchodnímu prospěchu, který uživatel získá z užití či v souvislosti s užitím předmětu ochrany,

c) charakteru a specifikům místa nebo regionu, ve kterém dochází k užití předmětu ochrany,

d) účelu, způsobu, rozsahu a okolnostem užití předmětu ochrany.”

(Zákon č. 121/2000 Sb., §100, odst. 6, AutZ)

Na základě toho poté vyhodnocuje poskytnutí rozsahu práva a výši odměny z užití, avšak přímá klasifikace oblasti uměleckých škol nebo amatérských divadel, oproti zahraniční úpravě systému jednotného sníženého tarifu pro amatérská divadla, schází.

Ve svém bádání jsme došli k názoru, že představení vznikající na JAMU mohou být z hlediska autorského práva školním představením, ale mnohdy tomu tak díky zapojení externích účinkujících nebude, z hlediska úrovně pak leží na pomezí mezi amatérskou a profesionální produkcí.

2.3.6 Školní výkon

Školní výkon je realizován výkonným umělcem (studentem školy), a to za splnění podobných podmínek jako v případě školního díla. Především se jedná o takový výkon, který je realizován za účelem splnění studijních povinností vycházející z náplně studia.

Stejně tak, jako školní dílo na umělecké škole ve většině případů spadá do obecného výkladu díla dle AutZ, tak i školní výkon tak, jak jej známe, má obvykle podobu výkonu především hereckého, pěveckého, tanečního a jiného, kdy dochází k interpretaci díla výkonným umělcem.

Školní díla a školní výkony jsou pojmy velmi podobné, nicméně je opět jako v případě díla a výkonu potřeba dbát na jejich rozlišování. Společnou platformou jsou pak pro obě skupiny školní prostředí a účel vzniku.

2.4 Shrnutí

V autorském zákoně všeobecně postrádáme reflektování potřeb uměleckých škol, které pracují s uměleckými díly a výkony v poněkud odlišném režimu, a to i v případě školních představení ve srovnání s profesionálními produkcemi. AutZ upravuje užití školních děl, výkonů a pojem školního představení spíše v souvislosti s nižšími stupni vzdělání, ne však výslovně v souvislosti s vysokými uměleckými školami. Například zde vznikají školní díla literární a umělecká (ne pouze jen vědecká), u nichž je naplnění pojmových znaků školního díla dle AutZ ve většině případů nemožné. Toto nereflektování běžné praxe v AutZ se dotýká všech typů škol a školských zařízení uměleckého zaměření.

3 Licenční smlouva a plošné licencování

Oprávnění k užití díla vychází z právní skutečnosti uzavření smlouvy mezi subjekty, a to jako dvou nebo vícestranný právní úkon. Následkem právního úkonu nebo individuálního právního aktu s úmyslem způsobit právní jednání je uzavření smlouvy, v případě ošetření užití díla nebo výkonu se jedná o smlouvu licenční. Smluvní strany se přitom opírají o jednu z obecných právních zásad soukromého práva, že smlouvy se mají dodržovat (*Pacta sunt servanda*).

3.1 Licenční smlouva

Právní úkon dle výkladu Večeři aj. (2006, 75 – 77) je „(...) *právním jednáním subjektu, s nímž právní norma spojuje právní následek proto, že jednající svou vůlí o tento následek usiloval. Právní úkon je tedy projev vůle směřující zejména ke vzniku, změně nebo zániku těch práv a povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují.*“²⁵ Právní úkon poté musí mít následující náležitosti:

- a) „*obecné – náležitosti osoby (subjekt musí mít právní subjektivitu);*
- b) *náležitosti vůle – musí být skutečná, vážná, svobodná a prostá omylů;*

---

²⁵ Nově připravovaný ObčZ (Zákon č. 89/2012 Sb., účinný od 1. ledna 2014) již pojem *právní úkon* nahrazuje pojmem *právní jednání*.

- c) *náležitosti projevu vůle – srozumitelnost, určitost (týká se vlastního obsahu projevu) a forma. Projev může být učiněn buď jednáním(...), výslovně (podpisem smlouvy) nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnosti o tom, co chtěl účastník projevít; forma může být ústní nebo písemná²⁶;*
- d) *musí existovat shoda mezi vůlí a jejím projevem a v souvislosti s předmětem smlouvy jeho plnění musí být možné (z hlediska realizace) a dovolené (z hlediska práva) a nepříčí se dobrým mravům.*

Podle počtu subjektů, které se podílí na realizaci právního úkonu, rozlišujeme:

- *jednostranné (testament, uplatnění vad věci)*
- *dvoustranné (smlouva)*
- *vícestranné (veřejná soutěž)“*

Večeří aj. (2006, s. 75 – 77)

3.1.1 Podstatné obsahové náležitosti licenční smlouvy

„Licenční smlouvou autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva dílo užít (licenci) k jednotlivým způsobům nebo ke všem způsobům užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném, a nabyvatel se zavazuje, není-li podle § 49 odst. 2 písm. b) sjednáno jinak, poskytnout autorovi odměnu.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §46, odst. 1, AutZ)

Obecná ustanovení o licenční smlouvě nalezneme v autorském zákoně v § 46 – 55. Aby smlouva byla licenční smlouvou, musí mít podstatné náležitosti tohoto smluvního typu. Jinak má úprava licenčních smluv zásadně dispozitivní charakter, proto mohou smluvní strany její obsah ve velké míře přizpůsobit svým potřebám. *„Zákonná úprava smluvního autorského práva je zásadně dispozitivní a umožňuje smluvním stranám odlišnou autonomní úpravu svého závazkového vztahu“*

Tůma (2007, s. 25)

Podstatné obsahové náležitosti licenční smlouvy můžeme shrnout do tří základních bodů, a to jako:

- *„určení díla,*

---

²⁶V případě uzavírání licenční smlouvy na dílo, i když není u nevýhradní smlouvy povinná písemná forma, ji plně doporučujeme.

- *projev vůle poskytnout oprávnění k užití díla (licenci),*
- *ujednání o odměně.“*

Tůma (2007, s. 25)

3.1.2 Pravidelné obsahové náležitosti licenční smlouvy

Užití díla se souhlasem autora je ošetřeno licenční smlouvou, jejíž úprava v AutZ ponechává dostatečný prostor autonomii vůle smluvních stran. Dává tak smluvním stranám uzavírajícím licenční smlouvu možnost úpravy práv a povinností jejich potřeb, ať už se jedná např. o způsob a rozsah jeho užití nebo místo výkonu. Nabyvatel oprávnění by měl jasně vědět, v jakém rozsahu bude chtít dílo užít, jaký druh užití díla požaduje, na jak dlouhou dobu a kde bude užití díla realizovat – místo výkonu. Podstatné náležitosti uvedené v předchozí části doplňujeme o kompletní výčet pravidelných náležitostí smlouvy podle Tůmy (2007, s. 29 – 32):

- a) *„Způsob užití díla,*
- b) *rozsah užití licence,*
- *územní rozsah licence,*
- *časový rozsah licence,*
- *množstevní rozsah licence,*
- *věcný rozsah licence,*
- c) *čas užití díla,*
- d) *součinnost autora,*
- e) *ujednání o výhradnosti licence,*
- f) *právo sublicence či souhlas s postoupením licence,*
- g) *ujednání o lhůtě, způsobu a místa platby licenční odměny.“*

Předešlý obohacujeme o podrobnější výklad z §50 AutZ:

Způsob užití díla:

„Licence může být omezena na jednotlivé způsoby užití díla; způsoby užití díla mohou být omezeny rozsahem, zejména co do množství, místa nebo času. Nestanoví-li smlouva, ke kterým jednotlivým způsobům užití díla nebo k jakému

rozsahu užití se licence poskytuje, má se za to, že licence byla poskytnuta k takovým způsobům užití a v takovém rozsahu, jak to je nutné k dosažení účelu smlouvy.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §50, odst. 1 a 2, AutZ)

Rozsah užití licence a čas užití díla:

„Nestanoví-li smlouva nebo nevyplývá-li z jejího účelu jinak, má se za to, že:

- *územní rozsah licence je omezen na území České republiky,*
- *časový rozsah licence je omezen na dobu obvyklou u daného druhu díla a způsobu užití, nikoli však na dobu delší než jeden rok od poskytnutí licence, a má-li být dílo odevzdáno až po poskytnutí licence, tak od takového odevzdání,*
- *množstevní rozsah licence je omezen na množství, které je obvyklé u daného druhu díla a způsobu užití.*

Nestanoví-li smlouva jinak, licence k rozmnožování díla zahrnuje oprávnění k pořízení rozmnoženin přímých i nepřímých, trvalých i dočasných, vcelku nebo zčásti, jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě, a pokud jde o rozmnoženiny v elektronické formě, jak ve spojení on-line, tak i off-line.

Nestanoví-li smlouva jinak, licence k rozmnožování díla zahrnuje i licenci k rozšiřování takto zhotovených rozmnoženin.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §50, odst. 3 – 5, AutZ)

V praktické části práce se budeme detailněji zabývat licencemi na školní dílo a školní výkony a zároveň uvedeme případy dobré praxe, které mohou uzavírání licenčních smluv s autory (studenty) ovlivňovat. Dále poukazujeme i na licenční smlouvy organizace Creative Commons, které se v současnosti mezi autory a uživatelitější vysoké oblibě.

3.1.3 Nahodilé obsahové náležitosti licenční smlouvy

Obecně platí, pokud tak nevyplývá ze smlouvy, že:

„Nabyvatel nesmí upravit či jinak měnit dílo, jeho název nebo označení autora, ledaže bylo sjednáno jinak, nebo jde-li o takovou úpravu či jinou změnu díla nebo jeho názvu, u které lze spravedlivě očekávat, že by k ní autor vzhledem k okolnostem užití svolil; ani v takovém případě nabyvatel nesmí dílo nebo jeho

název změnit, pokud si autor svolení vyhradil i pro tyto změny a nabyvateli je taková výhrada známa. To platí obdobně i při spojení díla s jiným dílem, jakož i při zařazení díla do díla souborného.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §51, AutZ)

Nahodilé obsahové náležitosti jsou spíše nadstavbovými požadavky a většinou je jako podmínky poskytnutí licence stanovuje sám autor nebo jeho zastupující agentura. Obvykle se jedná o konkretizaci dílčích oblastí upravujících náležitosti formálního označení díla, ale mohou se dotýkat i jeho obsahu. Z praxe uvádíme např. postup označení autorství na propagačních materiálech, poskytnutí vstupenek pro autora na jakémkoliv představení, zákaz přejmenovávání postav, zákaz zasahování do děje, zákaz kopírování originálních materiálů poskytnutých k nastudování inscenace, popř. stanovení dodržení přesného počtu inscenátorů dle originálního nastudování.

3.1.4 Formální náležitosti licenční smlouvy

Jedná se především o stanovení písemné formy v případě výhradní licenční smlouvy. I přes to, že písemná forma u nevýhradních licencí není povinná, z praxe vyplývá, že je vhodné licenční smlouvu uzavřít písemně v každém případě. Smluvní strany si tak mohou jasně a průkazně upravit svá práva a povinnosti a mohou zabránit zbytečným nesrovnalostem a dohadům mezi sebou. V případě výhradních licencí a hromadných a kolektivních licenčních smluv je pak písemná forma podmínkou jejich platnosti a účinnosti.

3.1.5 Shrnutí

Obecně platí, že AutZ se především snaží chránit autora a jeho práva a veškeré poskytování licencí je považováno za omezení těchto práv. Ten, kdo uzavírá licenční smlouvu, ať už jako poskytovatel nebo nabyvatel licence, by měl znát základní terminologii dle AutZ, svá práva a povinnosti a následky vyvolané uzavřením licenční smlouvy. Obsahová stránka licenční smlouvy se odvíjí od domluvy mezi smluvními stranami a většinou reflektuje ustálenou praxi užití díla. Následující body jsou shrnutím předešlého a mohou posloužit jako pomůcka pro základní orientaci v problematice uzavírání licenčních smluv.

- a) Strany uzavírající smlouvu jsou označeni jako *poskytovatel*²⁷ licence na straně jedné a na straně druhé *nabyvatel* licence.
- b) Ze smlouvy pro nabyvatele vyplývá nejenom právo dílo užit, ale i povinnost tak učinit (rozdíl od bezesmluvního titulu k užití), není-li sjednáno jinak.
- c) Licence může být výhradní nebo nevýhradní, přičemž není-li sjednáno jinak, považuje se za nevýhradní.
- d) Pokud se jedná o výhradní licenci, je nutná její písemná forma a je stejně jako u hromadných smluv podmínkou její platnosti a účinnosti.
- e) Výhradní licence omezuje autora ve výkonu jeho majetkových práv. Ten není oprávněn poskytnout licenci třetí osobě a není-li sjednáno jinak, je povinen zdržet se způsobu užití, na které licenci poskytl.
- f) Nevýhradní licence neomezuje autora v užití díla ani v možnosti poskytnutí licence další osobě.
- g) Pokud tak vyplývá ze smlouvy, může nabyvatel licence tuto buď zcela postoupit další osobě nebo poskytnout podlicenci na užití tohoto díla třetí osobě.
- h) Není-li sjednáno jinak, musí být ve smlouvě dohodnuta výše odměny nebo způsob jejího určení. Výjimkou je zřejmá vůle smluvních stran nestanovit výši odměny, popř. sjednání smlouvy bezúplatně. V ostatních případech je smlouva neplatná.

Obdobně užitíme předešlé v případě uměleckého výkonu.

3.2 Plošné licencování

„Autorský zákon při uzavírání licenčních smluv zohledňuje zvláštní mimoprávní povahu literárních, jiných uměleckých a vědeckých děl, která se vyznačují svojí potenciální všudypřítomností.“

Tůma (2007, s. 25)

Uzavírání plošných licencí vychází z odstavce 5 a 6 § 46 AutZ:

---

²⁷Poskytovatelem může být zejména autor, kolektivní správce, který autora zastupuje nebo v případě zaměstnaneckého díla zaměstnavatel.

„O podání návrhu na uzavření smlouvy jde i tehdy, směřuje-li projev vůle i vůči neurčitému okruhu osob.

S přihlédnutím k obsahu návrhu nebo k praxi, kterou strany mezi sebou zavedly, nebo zvyklostem může osoba, které je návrh určen, vyjádřit souhlas s návrhem na uzavření smlouvy provedením určitého úkonu bez vyrozumění navrhovatele tím, že se podle ní zachová, zejména že poskytne nebo přijme plnění. V tomto případě je přijetí návrhu účinné v okamžiku, kdy byl tento úkon učiněn.“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §46, odst. 5 a 6, AutZ)

Tůma (2007, s. 25 – 26) dále vysvětluje, že tato úprava umožňuje „uzavírání licenčních smluv v prostředí sítí elektronické komunikace, které často nedovolují individuální jednání.“ Návrh na uzavření licenční smlouvy (projev vůle) tedy může směřovat i vůči neurčitému okruhu osob – nemusí být adresován konkrétní osobě nebo osobám. Je tedy možné provést plošné licencování na základě podání návrhu neurčitému okruhu osob a jeho přijetím, o kterém se navrhovatel nemusí dozvědět. Na tomto principu jsou postaveny i licenční smlouvy organizace Creative Commons.

3.2.1 Organizace Creative Commons

Seznámíme se s podstatou fungování Creative Commons a především představíme její licenční smlouvy, které by nám v oblasti hledání vhodné formy licenční smlouvy na školní dílo a školní výkon mohly být inspirací. Především zajímavé je řešení práv a povinností nabyvatele licence, které je shrnuto do jednoduchých piktogramů. Díky nim je pak zcela jasné, jakým způsobem je dílo možné užít a do jaké míry je možné do něj zasahovat, aniž by k tomuto zásahu bylo nutné dodatečné svolení autora díla.

„Od doby svého založení v roce 2001 již tato nezisková organizace se sídlem v Mountain View v Kalifornii zaznamenala nepřehlédnutelný úspěch v počtu děl licencovaných pod hlavičkou Creative Commons, který se již v roce 2008 pohyboval okolo 130 mil. prací. Licenční smlouvy Creative Commons s použitím piktogramů definují podmínky pro držitele práva k dílu i jeho potenciálním uživatelů, za kterých dílo může být užito a které způsoby užití jsou akceptovatelné.“

(překlad autorka práce, History – Creative Commons, 2012, ¶1)

Jedním z důvodů zvyšující se oblíbenosti těchto smluv je zjevně zjednodušená orientace v oblasti práv a povinností pro cílové uživatele společně

s respektováním klasického pojetí *Copyright*, který svou podstatou zabezpečuje mezinárodní srozumitelnost. Stejně jako ve světě se i v České republice tyto licenční smlouvy těší vzrůstající oblíbenosti. Již v tuto chvíli jsou využívány mimo jiné Ministerstvem financí České republiky nebo Národním úložištěm šedé literatury, aj.

3.2.2 Typy licencí Creative Commons (CC)

Prvky, které klasifikují druhy licencí CC, jsme rozdělili do dvou kategorií, a to na ty, které určují rozsah právnabyvatele licence a na ty, které udávají podmínky, které je při užití díla nutné respektovat. Pomocí těchto prvků autor vystavující své dílo jasně nabyvateli licence určuje jeho práva a povinnosti, pakliže ten návrh smlouvy přijme.

Prvky určující rozsah právnabyvatele licence při užití díla:

„Právo dílo šířit (z angl. Share). Tento symbol je společný pro všechny typy CC licencí. Vyjadřuje, že licencovaného dílo je možné šířit, tzn. kopírovat, distribuovat a sdělovat veřejnosti. Zároveň lze dílo zařadit do souborného díla (např. časopis, sborník) a jako jeho součást jej v nezměněné podobě šířit dál.“

(Licenční prvky Creative Commons Česká republika, 2012, ¶4)

„Právo dílo upravovat (z angl. Remix). Licence s tímto symbolem opravňuje uživatele k pozměňování či doplňování díla. Umožňuje také celé licencované dílo nebo jeho část zpracovat s jiným dílem. Příkladem úprav může být např. dramaturgie, překlad, úprava digitálních fotek, zhudebnění nebo remixování hudebních skladeb.“

(Licenční prvky Creative Commons Česká republika, 2012, ¶5)

Výše uvedené prvky mohou být považovány při tvorbě licenční smlouvy na školní dílo a školní výkon za uplatnitelné. Autor školního díla tak bude moci dílo později upravovat a šířit podle vlastní potřeby, avšak zde by mělo dojít k jistému omezení ze strany univerzity v časové lhůtě. Stejně jako platí lhůta 70ti let od smrti autora pro volné užití díla, i zde se jeví jako vhodné stanovení podmínky určitého časového odstupu od volného šíření díla.

Prvky určující podmínky, které je nutno při nakládání s dílem respektovat:

 „Uved'te autora²⁸ (z angl. Attribution). Opět společný prvek pro všechny licence. Kdykoliv licencovaného dílo nebo jeho úpravu šíříte, je nutno uvést údaje a autorovi a dílu, a to způsobem, jaký autor stanovil. Pokud autor způsob uvádění těchto údajů nespécifikoval, je nutné minimálně uvést jeho jméno (nebo pseudonym, pokud pod ním vystupuje), název díla a odkaz na původní licenci Creative Commons. Pokud šíříte upravené dílo, je třeba také uvést způsob, jakým jste dílo upravili.“

(Licenční prvky Creative Commons Česká republika, 2012, ¶7)

Jasně uvedení autora školního díla pro potřeby univerzity a v rámci šíření jejího jména by mohlo být obohaceno o nutnost uvedení jména univerzity jako instituce, pod kterou dílo vzniklo. Bohužel toto by se mohlo stát nevhodným atributem pro ta díla, jejichž takové uvedení nebude pro dobré jméno univerzity žádoucí. Podmínkou pro uvedení jména univerzity by mohlo být zakotvení v licenční smlouvě, že uvedení názvu univerzity je nutné, avšak univerzita si vyžaduje právo na rozhodnutí o zamlčení původu díla a to ve sjednané lhůtě. Tím univerzita zabrání možnému poškození jejího dobrého jména na jedné straně, na druhé straně zabezpečí jeho šíření, pokud to bude žádoucí.

Zatímco první tři znaky je možné převzít k užití do licenční smlouvy na školní dílo, následující tři znaky jsou díky své podobě restriktivního charakteru ne příliš vhodnými. Jedná se o následující:

 „Zachovejte licenci²⁹ (z angl. Share Alike). Pokud licencované dílo jakkoliv upravíte, máte povinnost výsledek své práce vystavit pod stejnou nebo slučitelnou licenci. Pokud tedy například upravíte fotku, která je vystavena pod licenci CC-BY-SA (viz typy licencí), je nutno pro tuto upravenou fotku použít stejný typ licence CC-BY-SA.“

(Licenční prvky Creative Commons Česká republika, 2012, ¶8)

 „Neužívejte dílo komerčně³⁰ (z angl. Noncommercial) Tento prvek umožňuje nakládat s dílem pouze pro nekomerční účely. Tím se rozumí, že při šíření díla vám nesmí plynout žádný finanční zisk. Za nekomerční využití se považuje výměna díla za jiné (např. prostřednictvím výměnných sítí).“

²⁸Užívaná zkratka tohoto prvku je BY.

²⁹Užívaná zkratka tohoto prvku je SA.

³⁰Užívaná zkratka tohoto prvku je NC.

(Licenční prvky Creative Commons Česká republika, 2012, ¶9)

⊖ „*Nezasahujte do díla*³¹ (z angl. *No Derivatives*). Tento prvek Vám zakazuje jakkoliv dílo upravovat (tzn. dílo pozměňovat či doplňovat, nebo ho jako celé či jeho část zpracovat s dílem jiným). Jedná se o opak licenčního prvku “právo dílo upravovat,” který naopak úpravy díla povoluje. Proto se v žádné licenci CC neobjevují tyto dva prvky společně.“

(Licenční prvky Creative Commons Česká republika, 2012, ¶10)

CC také své uživatele informuje o specifických situacích. Jedná se o využití buď licenčních smluv, nebo využití zastupování kolektivním správcem. Jednání prozatím proběhla s organizací DILIA, ze kterých vyplývá, že obojí – jak kolektivní zastoupení, tak licenční smlouvy CC – jsou pro autora dostupné dle jeho uvážení buď zvlášť, popř. za splnění určitých podmínek i dohromady.

Uvedené rozdělení konkrétně demonstruje druhy licenčních smluv CC. Podle našeho názoru se před námi otevírá možnost využít některé z předešlých prvků smluv CC v připravované licenční smlouvě ošetřující školní dílo a školní výkon na JAMU. Samotná licenční smlouva by mohla mít podobu rámcové smlouvy, která je ve své podstatě obecnějšího charakteru. Uvnitř této smlouvy by pak existovaly rozlišující prvky, které by konkrétněji upravovaly jednotlivé náležitosti smlouvy. To by mělo vést ke snadnější orientaci v předmětu licenční smlouvy, ale také v rozsahu práv a povinností obou smluvních stran. Pod pojmem rozlišovací prvky se ukrývá představa využití hesel/piktogramů, které mají již na první pohled vypovídající hodnotu.

3.2.3 CC licencování – motivy a cíle

Podle AutZ neexistuje tzv. volnost autora, tedy autor nemůže dílo udělat volným. K uvolnění díla dochází pouze po uplynutí jeho majetkových práv, což je 70 let po jeho smrti. Může však své dílo nyní za pomoci licenčních smluv CC vystavit své dílo a podat jakýsi plošný návrh na poskytnutí oprávnění k užití jeho díla vůči neurčitému počtu nabyvatelů. Podle svého uvážení pak používá atributy licenčních smluv CC tak, aby nabyvatele licence dopředu informoval o tom, do jaké míry může jeho dílo využít. Má právo na rozhodnutí o tom, jakým způsobem a jestli

---

³¹Užívaná zkratka tohoto prvku je ND.

bude uvedeno u díla autorství, opravňuje nebo zamezuje volnému šíření a úpravě díla. To vše v souladu s AutZ.

Sama organizace popisuje svoji činnost jako:

„Creative Commons rozvíjí, podporuje a spravuje právní a odbornou infrastrukturu, která maximalizuje digitální tvořivost, sdílení a inovaci.“

(překlad autorka práce, About – Creative Commons, 2012, ¶3)

Organizace pružně reaguje na problém dnešní doby, kterým se v kontextu užití díla stal celosvětově rozšířený internet. Za potřebou inovace v oblasti *Copyright* ve smyslu vytvoření jakési nadstavby tohoto zákona stojí jednoduché zdůvodnění. Společně s novými vynálezy vznikají nová pravidla a omezení. Tedy stejně jako si v 15. stol. vznik knihtisku vyžádal vznik *Copyright*, stejně tak i celosvětové rozšíření internetu zapříčinilo potřebu vytvoření přístupnější alternativy licencování šířených děl, což je zabezpečováno pomocí licenčních smluv CC.

Za cíl organizace považujeme zjednodušení zpřístupnění děl v síti internet, přičemž uživatelům svých licencí podává plné vysvětlení jejich práv při zveřejňování jejich děl. Tím, že organizace zvolila užívání jednoduchých grafických symbolů, stávají se tyto licenční smlouvy srozumitelné pro uživatele po celém světě. Organizace chrání především zájmy autora a umožňuje mu jeho dílo šířit v neomezeném množství. Stačí jen, aby dílo bylo využito v souladu s licencí, pod kterou je vystavováno, a vzniká tolik licenčních smluv, kolik je uživatelů, a to bez toho, aby bylo třeba autora o tomto užití informovat nebo jej jednotlivě žádat o poskytnutí oprávnění.

4 Školní díla a školní výkony na JAMU

Univerzita vzdělává své studenty v rozmanité škále oborů a i jednotlivé výstupy se v závislosti na oboru liší. Vycházíme z předpokladu, že pojmově splňují znaky školního díla dle AutZ. V případě uměleckých škol jsou obvyklé formy školního díla, jako jsou např. seminární, bakalářské, diplomové a dizertační práce rozšířeny o unikátní výstupy jednotlivých oborů. Školní výkony jsou naopak úzce spojené právě s uměleckými školami a školskými zařízeními, jelikož jejich realizátorem je výkonný umělec, kterého v ostatních školách a školských zařízeních nenajdeme. Školní výkon je tedy přímo vázán na uměleckou profesi a na ty obory, které vzdělávají výkonné umělce.

Vycházíme opět z AutZ §67, podle kterého je umělecký výkon „...výkon herce, zpěváka, hudebníka, tanečníka, dirigenta, sbormistra, režiséra nebo jiné osoby, která hraje, zpívá, recituje, předvádí nebo jinak provádí umělecké dílo...“

(Zákon č. 121/2000 Sb., §67, odst. 1, AutZ)

Než přejdeme k bližší klasifikaci děl a výkonů na JAMU, je potřeba si uvědomit, že je v dobrém zájmu nejenom univerzity, aby autorskoprávní otázky se svými studenty jasně ošetřila. Pro dobré ošetření autorskoprávních otázek v souvislosti s díly a výkony studentů je nutné, aby univerzita do licenční smlouvy jasně a přesně formulovala své požadavky. Výsledkem předkládané práce je návrh takové licenční smlouvy, kterou naleznete v kap.5.2 *Návrh znění licenční smlouvy na školní dílo a školní výkon.*

Je třeba zkonkretizovat předmět licenční smlouvy, od kterého se bude odvíjet i ošetření majetkových práv. Předpokládáme, že licenční smlouva bude mít rámcovou podobu, která obecně upraví práva a povinnosti spojené s užitím jak školního díla, tak školního výkonu a to v plném rozsahu. Ze zaměření jednotlivých oborů vyplývá, že na JAMU jsou dvě skupiny studentů. První skupinou jsou studenti, kteří v rámci studia vytvářejí pouze školní díla (především profese umělecko-ekonomické) a druhou jsou studenti výlučně umělecky zaměřených oborů, kteří v rámci studia vystupují jakjako autoři, tak ijako výkonní umělci a vytvářejí tedy jak školní díla, tak školní výkony.

4.1 Klasifikace školních děl a výkonů na JAMU

Obsahem této kapitoly je především rozlišení výstupů studia na JAMU na školní díla a školní výkony podle jednotlivých oborů. Vzhledem k tomu, že některé dílčí výstupy jsou následně spojeny do větších a z autorskoprávní stránky složitějších projektů, jako jsou absolventská představení v případě produkcí ve Studiu Marta a v DnO, další výklad bude věnovaným právě těmto produkcím. Realizace těchto produkcí si vyžaduje přítomnost těch profesí, které jsou v běžné divadelní praxi obvyklé.

4.1.1 Výčet oborů, jejich zaměření a výstupy

JAMU je rozdělena na dvě fakulty, Divadelní a Hudební. Základní členění oborů tedy vychází z nabídky poskytované jednotlivými fakultami.

Sama univerzita dělí své studijní programy do oblastí *Hudební umění* a *Dramatická umění*. Pro naše potřeby řadíme druhy jednotlivých výstupů studia podrobněji do jednotlivých kategorií tak, jak se v posléze i běžné praxi dělí umělecké profese na výkonné umělce a autory:

- a) umělecké s výstupem školní dílo a školní výkon,
- b) umělecké s výstupem školní dílo,
- c) pedagogicko-umělecké,
- d) umělecko-ekonomické.

Poté následuje členění výstupů studia z hlediska AutZ na školní díla a školní výkony, což jsou pro nás dvě nejdůležitější kategorie, protože navrhované licencování se nejprve zabývá zvláště školním dílem a školním výkonem a poté se snaží zobecněním naléznout formu licenční smlouvy pro obě kategorie společně.

4.1.2 Hudební fakulta - studijní obory

Hudební fakulta (dále jen HF) svým studentům nabízí studijní obory bakalářské, navazující magisterské a doktorské a to v režimu studiaprezenčním a v konkrétních případech kombinovaném. Studijní obory jsou součástí jednotlivých kateder, do kterých jsou oblasti studia centralizovány. Studijní obory řadíme podle vytvořené klasifikace, díky které získáváme rozdělení na obory, jejichž výstupy jsou pouze školní díla a na ty, jejichž výstupem jsou i školní výkony.

Do kategorie uměleckých oborů s výstupem školní dílo a školní výkon řadíme tyto bakalářské, magisterské a doktorské studijní obory:

- duchovní hudba,
- dirigování orchestru,
- operní režie,
- zpěv,
- hra na nástroj (klavír, cembalo, housle, violu, violoncello, kontrabas, flétnu, hoboje, klarinet, lesní roh, trubku, trombon, bicí nástroje, kytaru),
- jazzová interpretace,
- dirigování sboru.

Do kategorie uměleckých oborů s výstupem školní dílo řadíme:

- kompozice,
- multimediální kompozice,
- interpretace a teorie interpretace,
- kompozice a teorie kompozice.

Do kategorie umělecko-pedagogické obory zařazujeme ty, jejichž výslednými profesemi tradičně nebývá přímý výkon profese, nicméně se jedná o pedagogické zacílení studia:

- hra na klavír a klavírní pedagogika.

Do kategorie umělecko-ekonomické obory řadíme hudební manažerství v bakalářském stupni a v doktorském stupni hudební produkci.

Obecně v případě Hudební fakulty se jedná ve většině nabízených studijních oborů o takové, z nichž vycházejí přímo výkonní umělci, především pak muzikanti a zpěváci. Ty doplňují režiséři a dirigenti, kteří jsou zaměřeni na hudební divadelní žánry (vyjma muzikálu) a poté následuje nepočetná skupina teoretických oborů, ze kterých vycházejí autoři hudby anebo organizační složky divadla – manažeři.

4.1.3 Divadelní fakulta - studijní obory

Divadelní fakulta (dále jen DIFA) oproti HF nabízí navíc obory magisterského nenavazujícího studia a své studijní obory centralizuje do jednotlivých ateliérů. Jedná se pouze o terminologickou nesourodost, která není překážkou ke klasifikaci školních děl a výkonů a je dána historicky. Podpůrnými organizačně uspořádanými celky, které zabezpečují výuku, jsou pak dále kabinety a laboratoř. Opět využíváme předešlé kategorie dělení oborů na umělecké dle druhu výstupů, umělecko-pedagogické a umělecko-ekonomické.

Do kategorie uměleckých oborů s výstupem školní dílo a školní výkon řadíme tyto bakalářské, magisterské a doktorské studijní obory:

- činoherní režie,
- klaunská scénická a filmová tvorba,
- audiovizuální tvorba a divadlo,
- činoherní herectví,
- muzikálové herectví.

Výstupem těchto oborů jsou nejenom školní díla, ale i školní výkony prováděné studenty –výkonnými umělci.

Do kategorie uměleckých oborů s výstupem školní dílo řadíme:

- divadelní dramaturgii,
- rozhlasovou a televizní dramaturgii a scenáristiku,
- scénografii.

Důvodem k tomuto zvláštnímu začlenění je charakter výstupů, zároveň reflektujeme běžnou praxi, kde výsledné profese, jako jsou dramaturg, scenárista nebo scénograf, jsou pak autory a ne výkonnými umělci. Dramaturg je většinou autorem divadelního textu, autorem zpracování jiného díla nebo překladatelem. Scénograf je běžně autor výpravy, což je vnímáno jako autorské dílo.

Do kategorie umělecko-pedagogické obory zařazujeme ty, jejichž výslednými profesemi tradičně nebývá přímo divadelní profese, nicméně se jedná o podpůrné oblasti pedagogického charakteru.

- výchovná dramatika pro neslyšící,

- divadlo a výchova,
- dramatická výchova,
- taneční pedagogika.

V rámci studia těchto oborů však mnohdy také vzniká školní výkon, kdy aktéři ve školních projektech vystupují většinou jako herci nebo tanečníci, tedy jsou výkonnými umělci.

Do kategorie umělecko-ekonomické obory opět řadíme obory ekvivalentní oboru hudební manažerství a produkce, kterým je divadelní manažerství a navíc doplňujeme o obory jevištní technologie a v magisterském stupni pak světelný design, které HF nenabízí. Studenti ve své praktické části studia vykonávají produkční činnost v případě manažerství a technicko-uměleckou činnost v případě jevištní technologie. I přes to, že jsou praktické výstupy těchto oborů výsledkem kreativního uvažování a jednání, nejsou zpravidla považovány za školní výkon ani školní dílo. Výjimkou mohou být výstupy vytvořené v rámci magisterského studia světelného designu při práci s technologiemi. Výsledná pracemůže být jedinečnou plnohodnotnou složkou divadelního představení, která má umělecký obsah, např. umělecké světelné postupy a projekce. V ostatních případech jsou studenti autory tradičních školních děl, a to především bakalářských, diplomových a dizertačních prací, pokud na základě obsahu a zpracování můžeme dílo považovat za vědecké. Ostatní výstupy studia nelze považovat za školní díla, jelikož se v tomto případě velmi často jedná o soupis postupů a metod při manažerské činnosti nebo práci s technologiemi – zvukem a světlem – a to samo o sobě není předmětem úpravy AutZ, jak je stanoveno v § 2, odst.6.

“Dilem podle tohoto zákona není zejména námět díla sám o sobě, denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě, myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, matematický a obdobný vzorec, statistický graf a podobný předmět sám o sobě.”

(Zákon č. 121/2000 Sb., §2, odst. 6, AutZ)

4.2 Absolventská představení – produkce v DnO a ve Studiu Marta

Pro osoby neznalé konkrétní praxe na uměleckých školách může být pojem absolventské představení velmi vágní. Jedná se o realizaci takových divadelních

představení, ve kterých v uměleckých profesích (herec, zpěvák, muzikant, tanečník), ale i např. v umělecko-ekonomických (manažer) nebo technicko-uměleckých (jevištní technolog) své pozice zastávají studenti za účelem splnění studijních povinností vyplývajících ze základů jejich oborů. Podle zaměření studovaného oboru realizují výstupy v podobě školního díla nebo školního výkonu, který je součástí státní zkoušky nebo slouží jako podklad k jejímu vykonání. Univerzita má právo školní díla a školní výkony svých žáků k takovému účelu dle zákona užít. Velmi podobné absolventským produkcím jsou i produkce neabsolventské, nicméně na jejich realizaci, kromě jiného, ve většině případů není vybírané vstupné. V případě absolventských představení je však toto užití veřejné a na produkce má běžně přístup široká veřejnost.

Veřejné produkce zmiňovaných představení probíhají ve Studiu Marta a v DnO a jsou z pohledu autorskoprávní ochrany v podstatě totožné. V posledním roce studia (především bakalářský nebo magisterský stupeň vzdělávání) tak vybrané ateliéry spolupracují na společném představení. Tyto produkce kromě splnění zmiňovaných povinností v rámci studovaného oboru slouží také studentům využít a prokázat doposud získané znalosti a dovednosti v simulovaném reálném prostředí a získávají tak jistotu ve svých profesích potřebnou pro plynulejší přechod do praxe. Sestava realizačních týmů se pak odvíjí od žánru připravované inscenace. V rámci JAMU jsou těmito základními žánry činohra, opera, muzikál, koncertní vystoupení a produkce neslyšících studentů a klaunů. Následuje výčet obvyklých profesí realizačních týmů.

Činoherní produkce:

- režisér (výkonný umělec),
- dramaturg (autor),
- scénograf a výtvarník (autor),
- herci (výkonní umělci),
- jevištní technologové (technická složka představení, popř. autoři),
- divadelní manažer (organizační složka představení),
- autor scénáře, popř. překladatel (autor).

Operní produkce:

- režisér,
- dirigent,
- sbormistr,
- scénograf a výtvarník,
- zpěváci/herci sólisté,
- sbor,
- jevištní technologové,
- hudební manažer,
- autor hudby,
- autor libreta.

Muzikálová produkce:

- režisér,
- dramaturg,
- choreograf,
- scénograf a výtvarník,
- herci,
- jevištní technologové,
- divadelní manažer,
- autor scénáře, popř. překladatel, autor textů písní, autor hudby.

V souvislosti s realizací produkcí ve Studiu Marta a DnO upozorňujeme na ne zcela obvyklé vybírání vstupného na zpřístupnění školního díla a školních výkonů.

Účelem produkcí je, s odvoláním na poslání školy, zajistit studentovi možnost stát se profesionálem ve svém oboru, což právě např. u studentů herectví znamená pracovat na realizaci vybraných titulů tak, jak je to později v běžné praxi obvyklé. Jinak řečeno nastudovat postavu a posléze ji předvést na jevišti za přítomnosti diváků. Studenti tak plní náplň studovaných oborů a získávají zároveň praktické zkušenosti z divadelního provozu (popř. hudební produkce).

Aby představení bylo klasifikováno jako školní představení, muselo by však splňovat podmínku výlučného účinkování žáků, studentů nebo učitelů školy nebo školského či vzdělávacího zařízení. Užití díla při školním představení pak není podle AutZ považováno za zásah do autorského díla. V případě absolventských představení realizovaných v rámci studia na JAMU se především v posledních letech rozmáhá trend spolupráce s externími subjekty. Těmi jsou především režiséři, herci, muzikanti a jiní profesionálové z uměleckého odvětví. V takovém případě se nejedná o školní představení tak, jak jej popisuje AutZ v §35, odst. 2.

Hledáme tedy jinou možnost pro bezesmluvní užití děl v rámci těchto absolventských představení tak, abychom byli schopni případně snížit nebo zcela eliminovat náklady spojené s řešením autorskoprávních otázek. Zřejmě jedinou možností je pokus o podřazení absolventského představení pod zákonnou bezúplatnou licenci pro výukové citace dle § 31, odst. 1., písm. c).

„Do práva autorského nezasahuje ten, kdo

c) užije dílo při vyučování pro ilustrační účel nebo při vědeckém výzkumu, jejichž účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, a nepřesáhne rozsah odpovídající stanovenému účelu.“

U citace dále platí pravidlo, že je nezbytné, „aby byla užita jako součást jiného výtvoru“.

Telec a Tůma (2007, s. 359)

Podle Chaloupkové (2012, s. 62) „*kumulativní podmínkou pro citaci díla při vyučování je také ilustrační účel takové citace, čímž je třeba rozumět srovnání s citovaným dílem nebo použití citovaného díla jako názorného příkladu. Např. u přednášek tak musí být zachován vždy charakter vlastní přednášky s označením citovaného díla. Nesmí tedy jít o pouhé provedení citovaného díla, kdy by byl přednášející pouze výkonným umělcem.*“

Naproti tomu Šalamoun (14/2005) interpretuje § 31 c) následovně: „...zákonodárce uvádí slovo „užije“, čímž se myslí v podstatě jakýkoli způsob nakládání s dílem. Takové dílo by bylo možné promítat, rozmnožovat, rozšiřovat, pronajímat apod. Pokud bychom vyložili slovo „přednáška“ jako specifický druh vědeckého díla, potom by neexistovala žádná limitace proti zneužití tohoto institutu. Vzhledem k tomu, že to jistě nebylo úmyslem zákonodárce a je to

ostatně i proti přirozenému autorskému právu, je třeba i s ohledem na doktrinální výklad vyložit slovo přednáška použité v § 31 písm. c) AutZ jako určitý vyučovací proces. Pouze v rámci tohoto procesu lze s dílem nakládat libovolně. Hudební dílo tak lze během přednášky provozovat živě a ze záznamu, díla audiovizuální provozovat ze záznamu apod. Po skončení přednášky (vyučovacího procesu) tato privilegia končí. Pokud by byl pořizován záznam přednášky, vzniklo by tak zaznamenané vědecké dílo. Pro další nakládání tímto vědeckým dílem by platilo to, co již bylo uvedeno výše. Citovat v něm celá díla by bylo možné pouze za podmínek, jež se uplatňují pro velké citace. Posoudit oprávněnost uváděných citací by tak bylo nutné zejména s ohledem na doktrínu rozumného uspořádání právních vztahů.“

Vysoké školy jako vrcholné vzdělávací instituce v oblasti umění mnohdy nemohou užívat k výuce díla na bezesmluvním základu, protože jen menšina školních představení na JAMU jsou školními představeními ve smyslu AutZ a přes určitou nejistotu lze z důvodu opatrnosti uzavřít, že nelze využít ani zákonné bezúplatné licence pro výukovou citaci.

Dle Telce a Tůmy (s. 360, 2007) „ustanovení písm. c) zakotvuje bezúplatnou zákonnou licenci tzv. výukovou, a to pokud jde o účelové užití jakýchkoli již zveřejněných děl“. A autoři dále pokračují: „platné znění výslovně neomezuje rozsah této zákonné licence pouze na ‘přednášku’, nýbrž může se jednat o jakoukoli formu vyučování“.

Uvažujeme tedy nad možností, že by absolventské představení bylo sestaveno z citací děl, které jsou součástí většího celku (tzn. nejedná se o citaci celého díla, ale jen jeho části). Mohli bychom pak v extrémním případě toto představení kvalifikovat jako citaci a umělecky zaměřené školy a školská zaměření by měly oprávnění dílo užívat na základě bezúplatné zákonné licence.

Pokud by takové představení opravdu vzniklo, následkem aplikace § 31 by bylo možné užití díla bez souhlasu autora a eliminace poplatků obvykle spojených se získáním licence k titulu. Otázkou je spíše to, zda je výklad a užití citace pro dobrou praxi vůbec použitelný, jelikož z přiměřeného výkladu § 31 AutZ vyplývá, že účel užití citace je pro potřeby výuky ilustrativní. Navíc by takové užití muselo projít

tříkrokovým testem. Tuto možnost proto považujeme za teoretické východisko v praxi spíše nepoužitelné.

5 Návrh licenční smlouvy pro užití školních děl a výkonů na JAMU

V návrhové části se nejprve zabýváme obsahem licenční smlouvy obecně, a poté jsou další části věnované straně poskytovatele licence a straně nabyvatele licence. Rozebíráme jednotlivá ujednání licenční smlouvy, abychom je poté spojili do návrhu společné licenční smlouvy pro školní díla i výkony. Dále řešíme grafické využití piktogramů, které by mohlo mít pro univerzitu zjednodušující charakter, především z hlediska rozlišovacího a informativního.

5.1 Licenční smlouva ke školním dílům a školním uměleckým výkonům obecně

Samotné uzavření licenční smlouvy mezi studentem a univerzitou a užití grafického označení práv a povinností nabyvatele licence může pro studenty znamenat první setkání s řešením svých práv a povinností v souvislosti s budoucí vykonávanou profesí. To se může později v praxi ukázat jako přínosné, jelikož studenti se mohou na základě této znalosti lépe zorientovat v autorskoprávní problematice. Jako budoucí autory nebo výkonné umělce je při výkonu budoucí profese čeká nespočetné množství uzavírání smluv např. s uměleckými organizacemi nebo kolektivním správcem, stejně tak jako možné využívání licenčních smluv spravovaných organizací Creative Commons.

5.1.1 Obecná ustanovení licenční smlouvy na školní dílo a školní výkon

Obecné ustanovení licenční smlouvy upravují základní povinné obsahové náležitosti smlouvy a další ujednání, která obě smluvní strany informují mimo jiné o rozsahu, místě a času poskytnutí licence a zároveň upravují předmět smlouvy a způsob, jakým se sjednává odměna. Strany se tak písemně vzájemně ujišťují o tom, že jsou jim jednotlivé užití pojmy srozumitelné. V základním ujednání by neměl chybět ani účel smlouvy, pomocí kterého jsme v případě právního sporu schopni jednodušeji dokázat, zda-li dílo bylo užito oprávněně či nikoli a dále možnost odstoupení od smlouvy. Dále se jedná o závěrečná ustanovení, kterými obě smluvní strany stvrzují projev vůle případně další detaily uzavírané smlouvy.

Do obecných ustanovení souhrnné licenční smlouvy na školní dílo a školní výkon navrhujeme uvést následující ujednání:

PŘEDMĚT A ÚČEL SMLOUVY

Souhrnná licenční smlouva upravuje práva a povinnosti nabyvatele licence a autorapopř. výkonného umělce, které dále označujeme souhrnně jako poskytovatele. Předmětem smlouvy je užití školních děl a školních výkonů nad rámec vnitřní potřeby nabyvatele jakožto veřejné vysoké školy a to prostřednictvím poskytnutí licence poskytovatelem k jednotlivým školním dílům a školním výkonům.

Školním dílem se v souladu s ustanovením §35 odst. 3 autorského zákona rozumí dílo vytvořené autorem jakožto studentem ke splnění studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu k nabyvateli jakožto vysoké veřejné vysoké škole s tím, že pro účely souhrnné licenční smlouvy může jít o dílo zveřejněné i nezveřejněné (dále jen „školní dílo“ nebo „školní díla“). Školním dílem jsou zejména seminární, ročníkové, bakalářské, diplomové, dizertační a jiné práce.

Školním výkonem se v souladu s §74 a §35 odst. 3 autorského zákona rozumí umělecký výkon výkonného umělce jakožto studenta, kterým výkonný umělec provedl umělecké dílo ke splnění studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu k nabyvateli jakožto vysoké veřejné škole s tím, že pro účely souhrnné licenční smlouvy může jít o umělecký výkon zveřejněný i nezveřejněný (dále jen „školní výkon“ nebo „školní výkony“). Školním výkonem jsou zejména výkony studenta jako herce, zpěváka, hudebníka, režiséra, dirigenta, tanečníka, sbormistra nebo jiné osoby, která předvádí umělecké dílo.

Účelem souhrnné licenční smlouvy je zajištění zejména nevýdělečného užití školních děl a školních výkonů nabyvatelem licence nad rámec vnitřních potřeb univerzity v souladu s posláním a zájmy nabyvatele jakožto veřejné vysoké školy.

Souhrnnou licenční smlouvu může kterákoliv ze smluvních stran ukončit písemnou výpovědí s roční výpovědní lhůtou, která začne plynout od prvního kalendářního dne následujícího měsíce po doručení písemné výpovědi. Důsledky plynoucí z výpovědi smlouvy nemají zpětnou platnost a účinnost na již vzniklá školní díla a školní výkony, které byly poskytnuty k archivaci.

ROZSAH LICENCE A FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Ujednání o rozsahu licence upravuje územní, časový, množstevní a věcný rozsah licence. Dále upravuje čas užití díla, součinnost autora, ujednání

o výhradnosti licence, právo sublicence či souhlas s postoupením licence, ujednání o lhůtě, způsobu a místa platby licenční odměny.

Licence je poskytována na území celého světa a to pro všechny způsoby dovoleného užití a na celou dobu trvání autorských majetkových práv k dílu. Licence je nevýhradní, avšak v případě, že autor bude chtít poskytnout licenci k užití tohoto díla nebo výkonu třetí osobě, je povinen o tom vedení univerzity informovat.

Smluvní strany se dohodly, poskytovatel poskytuje nabyvateli licenci bezúplatně, avšak v případě výdělečného užití náleží autorovi obvyklá odměna, nedohodnou-li se nabyvatela autor jinak.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Vztahy mezi stranami vzniklé a neupravené touto smlouvou se řídí autorským zákonem, případně občanským zákoníkem a dalšími právními předpisy. Na nakládání s rozmnoženinami díla se vztahují právní předpisy o knihovnictví a o archivnictví.

Smlouva je sepsána ve třech vyhotoveních s platností originálu, z toho nabyvatel obdrží dvě vyhotovení a autor nebo výkonný umělec obdrží jedno vyhotovení smlouvy.

Smlouva byla uzavřena podle svobodné a pravé vůle smluvních stran, s plným porozuměním jejímu textu i důsledkům, nikoliv v tísní ani za nápadně nevýhodných podmínek.

5.1.2 Strana poskytovatele licence na školní dílo – autor a výkonný umělec

Autora nebo výkonného umělce, který poskytuje licenci na školní dílo školní výkon, označujeme dále jen jako poskytovatele. Ten projev vůle k poskytnutí licence na školní dílo/výkon stvrzuje svým podpisem souhrnné licenční smlouvy a dává tak souhlas k užití jeho díla dle této smlouvy.

Poskytovatel je povinen při užití díla/výkonu nebo poskytnutí licenční smlouvy třetí osobě také uvést následující větu: „*Dílo vzniklo za podpory Janáčkovy akademie múzických umění v Brně*“ a tuto povinnost zahrne v případné licenční smlouvě poskytnuté třetí osobě jako povinný údaj při označení autorství.

Smluvní strany se dohodly, že v případě výzvy ze strany nabyvatele licence autor souhlasí s odevzdáním díla na hmotném substrátu dle jeho povahy. Dále poskytovatel svoluje, že nabyvatel může po uplynutí doby stanovené předpisy o archivnictví hmotné rozmnoženiny díla, které mu autor odevzdal, skartovat a uchovávat dílo dále jen v elektronické podobě.

V případě výzvy ze strany nabyvatele licence je poskytovatel povinen předat základní informace o školním díle/výkonu pomocí evidenčního formuláře, do 14ti dnů nabyvateli licence nebo jeho zvolenému zástupci ke zpracování. V případě hromadných děl (např. představení) má tuto povinnost zvolený zástupce, pokud není dohodnuto jinak, je touto osobou manažer představení.

Výzva ze strany nabyvatele pro součinnost poskytovatelův předešlých ustanoveních proběhne způsobem obvyklým pro komunikaci mezi studentem a ateliérem či katedrou, jehož je studovaný obor součástí. Jako příkladný způsob uvádíme slovní výzvu ze strany vedoucího nebo jiného pedagoga ateliéru nebo katedry, pod kterým student vykonává své studijní povinnosti.

5.1.3 Strana nabyvatele licence na školní dílo a školní výkon – JAMU

Poskytovatel opravňuje nabyvatele licence k případné nutné změně názvu díla nebo výkonu, které je nezbytné pro naplňování poslání a zájmů nabyvatele licence jakožto veřejné vysoké školy, např. za účelem budování dobrého jména a to s příslibem, že budou chráněny dobré zájmy autora.

Nabyvatel je oprávněn dílo při užití spojovat s jinými díly i zařadit dílo do díla souborného.

Nabyvatel je oprávněn dílo a výkon užít zejména těmito způsoby:

- k tvůrčímu zpracování jinými studenty nebo pracovníky univerzity k plnění svých úkolů pro potřeby univerzity,
- k živému předvádění výsledků tvůrčího zpracování původního díla nebo výkonu, kterým je především veřejná produkce ve Studiu Marta nebo v DnO, popř. při reprezentaci školy na festivalech a jiných kulturních akcích,
- k půjčování rozmnoženin díla nebo výkonu, které odevzdal nabyvateli, třetím osobám k jejich dočasné potřebě,

- užití díla nebo výkonu pro potřebu nabyvatele, zejména jako studijní a výukový i výzkumný materiál využívaný pracovníky a studenty v rámci plnění úkolů,
- k pořízení zvukového nebo zvukově-obrazového záznamu pro potřeby univerzity, s možností dalšího zpřístupnění, především šíření díla pro potřeby PR univerzity a k budování dobrého jména školy,
- k rozmnožování díla a výkonu, přičemž toto rozmnožování zahrnuje oprávnění k pořízení rozmnoženin přímých i nepřímých, trvalých i dočasných, vcelku nebo zčásti, jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě, a pokud jde o rozmnoženiny v elektronické formě, jak ve spojení on-line, tak i off-line,
- k nekomerčnímu rozšiřování zhotovených rozmnoženin,
- k užití v díle audiovizuálním.

Nabyvatel je oprávněn nechat školní dílopřeložit do cizích jazyků. Nabyvatel není povinen licenci využít. Nabyvatel není oprávněn licenci postoupit třetí osobě.

5.1.4 Evidenční list školního díla/školního výkonu

V zájmu univerzity není nutné a ani zcela vhodné evidovat každé jednotlivé školní dílo nebo školní výkon, které student vytvořil. Evidenci považujeme za vhodnou u výjimečných školních děl a výkonů a u těch, u kterých se dá předpokládat, že autor nebo výkonný umělec bude chtít tato díla a výkony dále šířit i mimo školní prostředí. Doporučujeme, aby univerzita tato školní díla a výkony evidovala v předem připraveném formuláři, a to i mimo jiné z důvodu případného uplatnění nároku na získání dodatečné odměny z takového užití. Proto navrhujeme zavedení evidenčního formuláře, ve kterém by se archivovaly základní informace o těchto školních dílech a výkonech.

Formulář by měl sloužit jako dodatečný dokument, který se bude přikládat k souhrnné licenční smlouvě uzavřené mezi studentem a univerzitou. Podpisem evidenčního listu student stvrzuje správnost údajů a předání hmotného substrátu, pomocí kterého je dílo nebo výkon zachycen. V případě divadelního představení, především absolventských představení probíhajících v DnO a ve Studiu Marta, jsou poskytovatelé informací manažeři, kteří se o projekt produkčně starají. K předání

informací o archivaci je vyzývá příslušný pracovník divadla. V případě muzikálového představení produkční muzikálu DnO, v případě operního představení produkční Komorní opery a v případě jiného představení realizovaného ve Studiu Marta pak jeho tajemnice.

K evidenci navrhuje vyplnění následujících údajů:

- název,
- název v angličtině,
- autor/autoři,
- studijní obor autora,
- druh: školní dílo/školní výkon/představení,
- délka představení,
- anotace/popis projektu,
- anotace/popis projektu v angličtině
- datum vzniku,
- datum realizace/pořízení záznamu,
- formát hmotného substrátu k archivaci (tištěná podoba/CD/DVD/ jiný),
- podpis autora nebo autorů/výkonného umělce nebo zvoleného zástupce.

5.1.5 Grafické označení licenčních smluv

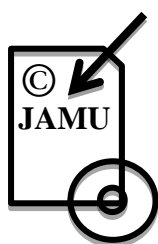
V souvislosti s uvedeným způsobem grafického označení práv nabyvatele licence u licenčních smluv CC uvažujeme o možnosti takového využití i pro licenční smlouvy na školní díla a školní výkony. Toto označení informuje jejího nabyvatele, jakým způsobem může dílo užít a vychází z vůle poskytovatele licence, který se rozhodne využít konkrétní druh licenční smlouvy CC.

V případě licenčních smluv na školní dílo a školní výkon je nabyvatel licence tvůrcem licenční smlouvy a nakonec s přihlédnutím ke kvantitě výstupů je vhodnější uvažovat pouze o jedné variantě licenční smlouvy. Z tohoto důvodu má grafické označení spíše doplňující charakter k obsahu předkládané smlouvy.

Navrhujeme nejprve shrnout základní práva a povinnosti poskytovatele licence do slovních vyjádření a pokusíme se posléze navrhnout i možné grafické vyjádření.

Z navrhované souhrnné licenční smlouvy na školní dílo a školní výkon dle našeho názoru pro poskytovatele licence vyplývá především:

- můžeš užít, ale informuj,
- čekej na výzvu, pak poskytni informace,
- předej požadované informace a stvrď správnost podpisem.

Užití navrhovaného grafického doplnění v záhlaví nebo v zápatí licenční smlouvy je však na rozhodnutí univerzity. Jedná se o pokus reflektovat aktuality využívání grafických piktogramů, které mohou zaručit i mezinárodní srozumitelnost. Na funkčnost smlouvy však nemá vliv.

5.1.6 Licencování z pohledu VŠ – motivy a cíle

V oblasti vysokého školství, v oblasti umělecké především, je situace ošetření autorských práv školních děl poněkud komplikovaná. Na jedné straně není jasné, jak má univerzita klasifikovat představení, když jej nemůžeme vždy označit za představení školní dle AutZ, a která jsou navíc prezentována na veřejně přístupných divadelních scénách, na druhé straně stojí ošetření užití školních děl a školních výkonů nad rámec vnitřní potřeby univerzity. Jedná se sice o dva odlišné případy, nicméně oba si zaslouží náležitou pozornost.

Je žádoucí, aby si univerzita především ujasnila své motivy k ošetření autorskoprávní otázky při užívání školního díla a školních výkonů a na základě toho provedla potřebné kroky.

Škola nebo školské zařízení by v řešení autorských práv měla vycházet ze svého účelu, pro který je zřízena, a zároveň v rozumné míře chránit kromě autorových a umělcových zájmů také ty své. Ze zákona o vysokých školách citujeme

úvodní ustanovení k ozřejmění účelu vysokého školství a jeho důležitosti pro společnost:

„Vysoké školy jako nejvyšší článek vzdělávací soustavy jsou vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti tím, že:

- *uchovávají a rozhojňují dosažené poznání a podle svého typu a zaměření pěstují činnost vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost,*
- *umožňují v souladu s demokratickými principy přístup k vysokoškolskému vzdělání, získání odpovídající profesní kvalifikace a přípravu pro výzkumnou práci a další náročné odborné činnosti,*
- *poskytují další formy vzdělávání a umožňují získávat, rozšiřovat, prohlubovat nebo obnovovat znalosti z různých oblastí poznání a kultury a podílejí se tak na celoživotním vzdělávání,*
- *hrají aktivní roli ve veřejné diskusi o společenských a etických otázkách, při pěstování kulturní rozmanitosti a vzájemného porozumění, při utváření občanské společnosti a přípravě mladých lidí pro život v ní,*
- *přispívají k rozvoji na národní a regionální úrovni a spolupracují s různými stupni státní správy a samosprávy, s podnikovou a kulturní sférou,*
- *rozvíjejí mezinárodní a zvláště evropskou spolupráci jako podstatný rozměr svých činností, podporují společné projekty s obdobnými institucemi v zahraničí, vzájemné uznávání studia a diplomů, výměnu akademických pracovníků a studentů.“*

(Zákon č. 111/1998 Sb., § 1, Zák. o VŠ)

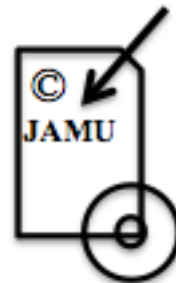
Na druhé straně je vhodné zmínit, že služby veřejného školství jsou v dnešní době stále poskytovány bezplatně. Do svých žáků a studentů tedy vkládají nenávratné investice v podobě poskytovaného vzdělávání, které student přeměňuje na výstupy studia - tedy tvoří školní díla a výkony. Na tomto místě se jeví jako zcela oprávněné, že školy nebo školská zařízení mají nárok na to, aby výsledky svých studentů mohly využít v takové míře a pro ty účely, které jim přinášejí jistý užitek. Ten nemusí být zcela nutně ve formě odměny finanční, ale může se jednat například

o užití díla při budování dobrého PR nebo dobrého jména. Z toho důvodu by i studenti, kteří budou na počátku svého studia uzavírat s univerzitou licenční smlouvu na užití jejich děl a výkonů, tento akt neměli vnímat jako nepřiměřený zásah do výkonu jejich majetkových práv.

Především se pak v případě školních děl a školních výkonů vytvořených v rámci studia na JAMU u většiny těchto děl předpokládá, že vzhledem ke zvláštnímu režimu uměleckých škol budou tato díla a výkony po dobu jejich studia často veřejně prezentována, aniž by tím zájmy studenta v roli autora školního díla nebo výkonného umělce předvádějícího školní výkon byla jakkoliv dotčena.

V případě užití díla v rámci školního představení je však situace poněkud odlišná. Za představení na JAMU považujeme veřejné produkce, které předvádějí studenti v rámci splnění svých studijních povinností a tyto produkce probíhají veřejně. Už to samo o sobě by mohlo oprávněné zájmy autora díla ohrožovat. Dalším sporným faktorem je vybírání vstupného za taková představení. Pokud by díla byla užívána v takových případech bezesmluvně, jednalo by se o přímé snižování potenciálních příjmů autora, na které má autor po uzavření licenční smlouvy na užití jeho díla nárok. Na druhé straně stojí otázka, zda můžeme za nepřiměřené dotčení oprávněných zájmů autora považovat užití jeho díla k výuce?

Motiv plošného licencování lze shrnout do slova „šířit“. Motiv umělecké školy je pak lépe vyjádřen slovem „chránit“. Pro univerzitu, jako zástupce majetkových práv školního díla, by bylo nerozvážné tato díla nechat volně šířit a užívat kýmkoliv a kdekoliv. Toto bohatství by univerzita měla v přiměřené míře chránit a ošetřovat.

5.2 Návrh znění licenční smlouvy na školní dílo a školní výkon

Janáčkova akademie múzických umění v Brně

Beethovenova 650/2, 662 15 Brno

IČ: 62156462

zastoupena:

(dále jen „NABYVATEL“)

a

jméno a příjmení:

datum narození:

adresa:

(dále jen „POSKYTOVATEL“)

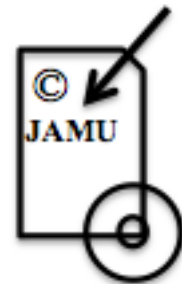
uzavírají

SOUHRNNOU LICENČNÍ SMLOUVU O UŽITÍ ŠKOLNÍCH DĚL A ŠKOLNÍCH VÝKONŮ

1. PŘEDMĚT A ÚČEL

Čl. 1.1 Předmětem souhrnné licenční smlouvy je úprava práv a povinností nabyvatele a autorapopř. výkonného umělce při nevýdělečném užití školních děl a školních výkonů nad rámec vnitřní potřeby nabyvatele jakožto veřejné vysoké školy a to prostřednictvím poskytnutí licence poskytovatelem k jednotlivým školním dílům a školním výkonům.

Čl. 1.2 Školním dílem se v souladu s ustanovením §35 odst. 3 autorského zákona rozumí dílo vytvořené autorem jakožto studentem ke splnění studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu k nabyvateli jakožto vysoké veřejné vysoké škole s tím, že pro účely souhrnné licenční smlouvy může jít o dílo zveřejněné i nezveřejněné (dále jen „školní dílo“ nebo „školní díla“). Školním dílem jsou zejména seminární, ročníkové, bakalářské, diplomové, dizertační a jiné práce týkající se studovaného oboru a vykazující znaky díla dle AutZ.

Čl. 1.3 Školním výkonem se v souladu s §74 a §35 odst. 3 autorského zákona rozumí umělecký výkon výkonného umělce jakožto studenta, kterým výkonný umělec provedl umělecké dílo ke splnění studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu k nabyvateli jakožto vysoké veřejné škole s tím, že pro účely souhrnné licenční smlouvy může jít o umělecký výkon zveřejněný i nezveřejněný (dále jen „školní výkon“ nebo „školní výkony“). Školním výkonem jsou zejména výkony herce, zpěváka, hudebníka, režiséra, dirigenta, tanečníka, sbormistra a jiné osoby, která předvádí umělecké dílo.

Čl. 1.4 Účelem souhrnné licenční smlouvy je zajištění nerušeného užití školních děl a školních výkonů nabyvatelem licence nad rámec vnitřních potřeb univerzity v souladu s posláním a zájmy nabyvatele jakožto veřejné vysoké školy.

Čl. 1.5 Vztahy mezi stranami vzniklé a neupravené touto smlouvou se řídí autorským zákonem, případně občanským zákoníkem a dalšími právními předpisy.

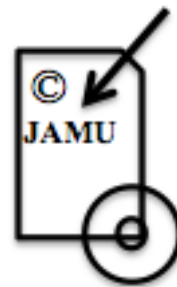
Čl. 1.6 Autora školního díla nebo školního výkonu označujeme dále jednotně jako poskytovatele. Ten projev vůle k poskytnutí licence na školní dílo stvrzuje svým podpisem souhrnné licenční smlouvy a dává tak souhlas k užití jeho díla/výkonu dle této smlouvy.

2. PRÁVA A POVINNOSTI

Čl. 2.1 Nabyvatel je oprávněn užit školní dílo při všech úkonech nezbytných pro plnění právních předpisů o archivnictví, knihovnictví a podobných veřejnoprávních předpisů.

Čl. 2.2 Poskytovatel opravňuje nabyvatele licence k případné nutné změně názvu díla nebo výkonu, které je nezbytné pro naplňování poslání a zájmů nabyvatele licence jakožto veřejné vysoké školy, např. za účelem budování dobrého jména a to s příslibem, že budou chráněny dobré zájmy autora.

Čl. 2.3 Nabyvatel je oprávněn dílo při užití spojovat s jinými díly i zařadit dílo do díla souborného. Nabyvatel je oprávněn nechat školní dílo přeložit do cizích jazyků. Nabyvatel není povinen licenci využít. Nabyvatel není oprávněn licenci postoupit třetí osobě, je však oprávněn poskytnout podlicenci.

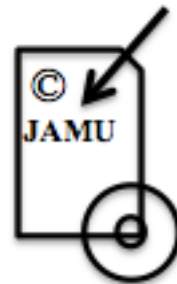
3. ZPŮSOBY UŽITÍ A ROZSAH LICENCE

Čl. 3.1 Nabyvatel je oprávněn dílo a výkon užít všemi způsoby, zejména pak těmito:

- k tvůrčímu zpracování jinými studenty nebo pracovníky univerzity k plnění svých úkolů pro potřeby univerzity,
- k živému předvádění výsledků tvůrčího zpracování původního díla nebo výkonu, kterým je především veřejná produkce v Divadelním studiu Marta nebo v Divadle na Orlí / Hudebně-dramatické laboratoři JAMU, popř. při reprezentaci školy na festivalech a jiných kulturních akcích,
- k půjčování rozmnoženin díla nebo výkonu, které odevzdal nabyvateli, třetím osobám k jejich dočasné potřebě,
- užití díla nebo výkonu pro potřebu nabyvatele, zejména jako studijní a výukový i výzkumný materiál využívaný pracovníky a studenty v rámci plnění úkolů,
- k pořízení zvukového nebo zvukově-obrazového záznamu pro potřeby univerzity, s možností dalšího zpřístupnění, především šíření díla pro potřeby PR univerzity a k budování dobrého jména školy,
- k rozmnožování díla a výkonu, přičemž toto rozmnožování zahrnuje oprávnění k pořízení rozmnoženin přímých i nepřímých, trvalých i dočasných, vcelku nebo zčásti, jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě, a pokud jde o rozmnoženiny v elektronické formě, jak ve spojení on-line, tak i off-line.
- k nekomerčnímu rozšiřování zhotovených rozmnoženin
- k užití v díle audiovizuálním

Čl. 3.2 Nabyvatel je oprávněn nechat školní dílo přeložit do cizích jazyků. Nabyvatel není povinen licenci využít. Nabyvatel není oprávněn licenci postoupit třetí osobě.

Čl. 3.3 Licence je poskytována na území celého světa a to pro všechny způsoby dovoleného užití a na celou dobu trvání autorských majetkových práv k dílu.

Čl. 3.4 Licence je nevýhradní, avšak v případě, že autor bude chtít poskytnout licenci k užití díla nebo výkonu třetí osobě, je povinen o tom vedení univerzity informovat.

4. ODMĚNA

Čl. 4.1 Smluvní strany se dohodly, že autor nebo výkonný umělec poskytuje nabyvateli licenci bezúplatně.

Čl. 4.2 V případě výdělečného užití náleží autorovi obvyklá odměna, nedohodnou-li se nabyvatela autor/výkonný umělec jinak.

5. DOPLŇUJÍCÍ USTANOVENÍ

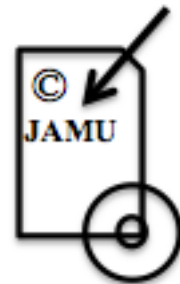
Čl. 5.1 Poskytovatel je povinen při užití díla/výkonu nebo poskytnutí licenční smlouvy třetí osobě také následující větu: „*Dílo vzniklo za podpory Janáčkovy akademie múzických umění v Brně*“ a tuto povinnost zahrne v případné licenční smlouvě poskytnuté třetí osobě jako povinný údaj při označení autorství.

Čl. 5.2 Smluvní strany se dohodly, že v případě výzvy ze strany nabyvatele poskytovatel souhlasí s odevzdáním na hmotném substrátu dle povahy jeho povahy. Dále je povinen předat základní informace o školním díle/výkonu pomocí evidenčního formuláře, do 14ti dnů nabyvateli licence nebo jeho zvolenému zástupci ke zpracování. V případě hromadných děl (např. představení) má tuto povinnost zvolený zástupce, pokud není dohodnuto jinak, je touto osobou manažer představení.

Čl. 5.3 Výzva ze strany nabyvatele pro součinnost autor/výkonného umělce podle Čl. 5.2 pro součinnost poskytovatele proběhne způsobem obvyklým pro komunikaci mezi studentem a ateliérem či katedrou, jehož je studovaný obor součástí. Jako příkladný způsob uvádíme slovní výzvu ze strany vedoucího nebo jiného pedagoga ateliéru nebo katedry, pod kterým student vykonává své studijní povinnosti.

6. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Čl. 6.1 Smlouva je sepsána ve třech vyhotoveních s platností originálu, z toho nabyvatel obdrží dvě vyhotovení a autor nebo výkonný umělec obdrží jedno vyhotovení smlouvy.

Čl. 6.2 Smlouva byla uzavřena podle svobodné a pravé vůle smluvních stran, s plným porozuměním jejímu textu i důsledkům, nikoliv v tísni a za nápadně nevýhodných podmínek.

Čl. 6.3 Souhrnnou licenční smlouvu může kterákoliv ze smluvních stran ukončit písemnou výpovědí s roční výpovědní lhůtou, která začne plynout od prvního kalendářního dne následujícího měsíce po doručení písemné výpovědi. Důsledky plynoucí z výpovědi smlouvy nemají zpětnou platnost a účinnost na již vzniklá školní díla a školní výkony, která byly poskytnuty k archivaci.

V Brně dne.....

V Brně dne.....

.....

Nabyvatel

.....

Autor/výkonný umělec

5.3 Návrh formuláře k evidenci školních děl a školních výkonů

Název:.....

Název v angličtině:.....

Autor*³²/autoři:.....

Studijní obor autora:.....

Druh: školní dílo/školní výkon:.....

Anotace/popis projektu:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Datum vzniku:.....

Datum realizace/pořízení záznamu:.....

Formát přiloženého hmotného substrátu (tištěná podoba/CD/DVD/ jiný):

.....

.....

.....

Podpis autora/výkonného umělce/zvoleného zástupce

Studijní oddělení

---

³²*V případě školního výkonu je autorem výkonný umělec.

5.4 Návrh formuláře k představení

Název:.....

Název v angličtině:.....

Autor/autoři:.....

Studijní obor autora/autorů:.....

Režie:.....

Žánr:.....

Kmenový ateliér:.....

Délka představení:.....

Místo realizace:.....

Anotace/popis projektu:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Osoby a obsazení:

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

Role:.....Jméno a příjmení:.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Datum realizace/pořízení záznamu:.....

Formát přiloženého hmotného substrátu (tištěná podoba/CD/DVD/ jiný):

.....

.....

.....

Podpis autora/výkonného umělce/zvoleného zástupce

Studijní oddělení

Závěr

V předložené práci jsme si za hlavní cíl stanovili vytvořit dokument shrnující poznatky z autorskoprávní oblasti, který poslouží jako zdroj informací pro budoucí úpravu práv a povinností mezi studenty a umělecky zaměřenými univerzitami. Z tohoto hlediska jsme se zaměřili na problematiku školních děl a školních výkonů, které studenti vytvářejí ke splnění svých studijních povinností a jejich užití nad rámec výuky. Umělecky zaměřené univerzity se od ostatních liší tím, že výstupy z jejich studia mohou mít nejenom povahu školních děl dle AutZ (a nejedná se jen o práce vědecké, ale mnohdy vznikají i díla umělecká), ale také uměleckých výkonů, které díky režimu vzniku v prostředí univerzity označujeme za školní výkony.

Problematika ošetření autorských práv při užití těchto děl a výkonů nad rámec splnění studijních povinností se týká nejenom uměleckých škol, ale všech škol a školských či vzdělávacích zařízení, které práce svých studentů dále využívají k rozmanitým účelům. Ať už se jedná o veřejnou prezentaci, účast na soutěžích, festivalech a jiných podobných akcích anebo k tomu, aby např. pomocí prezentace těchto výstupů akreditovaly nabízené studijní obory. Z tohoto důvodu je na místě se studenty zacházet jako s plnohodnotnými autory a výkonnými umělci, kteří podle AutZ mají právo na to rozhodnout, jakým způsobem bude s jejich dílem naloženo. Na druhé straně i škola nebo školské či vzdělávací zařízení by měly uvažovat o následcích, které plynou z neošetření těchto práv a povinností.

Vzhledem k dispozitivní povaze úpravy obsahu licenčních smluv dle AutZ je možné podoby licenční smlouvy na školní dílo a školní výkon poměrně lehce upravovat pro konkrétní potřeby univerzity tak, aby byla schopná autorskoprávní problematiku ve výuce kvalitně ošetřit. V kontextu mezinárodní úpravy autorskoprávní problematiky se v případě české úpravy jedná více méně o jedinečný úkaz, jelikož ostatní právní úpravy podobné termíny jako školní dílo nebo školní výkon zpravidla neupravují.

Motivem univerzity, proč licenční smlouvy se svými studenty uzavírat, označujeme potřebu chránit práva svých studentů a zároveň své vlastní zájmy. Od plošného licencování se tento motiv liší v zásadě v tom, že student má volnost své dílo a výkony užívat, není mu bráněno v rozšiřování kulturní hodnoty jeho práce, avšak své univerzitě, kde rozvíjí svůj talent, nechává volnost ke zhodnocení jeho

práce ve smyslu např. budování dobrého jména univerzity. U plošného licencování je hlavním motivem šíření děl vůči neomezenému počtu osob, kteří dílo podle stanovených práv a povinností mohou dále užívat a je výsledkem potřeb vyvolaných rozmachem fenoménu moderní doby – internetem.

V závěru práce potvrzujeme, že došlo k očekávanému potvrzení hypotéz a předkládáme návrhy na konkrétní znění licenční smlouvy na školní dílo a školní výkon. Dále navrhujeme obsah formuláře evidence dílčích děl, výkonů a představení k usnadnění sledování těch výstupů studia, které se svojí kvalitou nebo jedinečností vymykají průměru a jsou hodné dalšího užití.

Citovaná literatura

- ŠULC, Petr a Aleš BARTOŠ. Autorské právo v otázkách a odpovědích[online]. Havlíčkův Brod: Pierot, spol. s.r.o., 2011 [cit. 2012-12-28]. ISBN 978-80-7353-226-0. Dostupné z: http://www.ereading.cz/nakladatele/data/ebooks/1426_preview.pdf
- VEČEŘA, Miloš, Jana DOSTÁLOVÁ, Jaromír HAVRÁNEK a Drahomíra HOUBOVÁ. Základy teorie práva: Multimediální učební text. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-3514-5.
- TELEC, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. 1. vydání. C. H. Beck, 2007, 989 s.
- Telec, I.: Pojmové znaky duševního vlastnictví. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 64
- Autorské právo - výjimky a omezení práva autorského [online]. 1997 - 2011 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z: Autorské právo - výjimky a omezení práva autorského - BusinessInfo.cz. Autorské právo - výjimky a omezení práva autorského [online]. 1997 - 2011 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/pravo-autorske-vyjimky-a-omezeni-opu/1000818/51244/>
- History - Creative Commons. Creative Commons [online]. 2010, 2012 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z: <http://creativecommons.org/about/history>
- Česká republika. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). In: 121/2000. 2000. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/autorsky/>
- Licenční prvky Creative Commons Česká republika. Licenční prvky [online]. 2012 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z: <http://www.creativecommons.cz/zakladni-informace-o-cc/licencni-prvky/>
- Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). In: Sbírka zákonů. 22. 4. 1998. Dostupné online. ISSN 1211-1244 . Ve znění pozdějších předpisů. Dostupné online.

- Autorské právo. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001, 31. 12. 2012 [cit. 2013-01-04]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Autorské_právo
- SRSTKA, Jiří. *Autorské právo v divadle*. Praha: Akademie múzických umění, 2006, s. 100-101. Acta academica. ISBN 80-7331-066-X.
- Tůma, P. *Smluvní licence v autorském právu*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, 185 s.
- Chalouková, H. Holý,P.: *Autorský zákon. Komentář*. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, 489 s.
- Michal Šalamoun: *Citace a její právní regulace* [Právní rozhledy 14/2005, s. 499]

Seznam zkratk a značek

EU	Evropská unie
ČR	Česká republika
MK	Ministerstvo kultury
ObčZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
AutZ	zákon č. 121/200 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů
Studio Marta	Divadelní studio Marta
DnO	Divadlo na Orlí / Hudebně-dramatická laboratoř JAMU
CC	Creative Commons
Bernská úmluva	Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl z 9. 9. 1886, doplněná v Paříži dne 4. května 1986, revidovaná v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněná v Bernu dne 20. března 1914 a revidovaná v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. Července 1971 (viz vyhl. č. 133/1980 Sb.), ve znění změny ze dne 28. 9. 1979 (viz vyhl. č. 19/1985 Sb.)
Římská úmluva	Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací ze dne 26. října 1961 (vyhl. č. 192/1964 Sb., ve znění opravy č. 157/1965 Sb.)
WIPO	World Intellectual Property Organisation (Světová organizace duševního vlastnictví)
TRIPS	Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights, angl. zkratka pro Dohodu o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, která je jednou z příl. Dohody o zřízení Světové organizace (WTO) – viz též 191/1995Sb.

OMPI	Smlouva o právech blízkých interpretům a producentům z roku 1996 o autorských právech (která vstoupí v platnost, jakmile ji ratifikuje 30 států)
Zák. o VŠ	zákon ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů

Seznam příloh

Příloha A: Licenční smlouvy AMU, VUT a UNI

AMU = DAMU + FAMU + HAMU

Akademie múzických umění v Praze

Malostranské náměstí 12, 18 00 Praha 1

jejímž jménem jedná .....

(dále jen „Nabyvatel“)

a

.....

rodné číslo:.....

adresa .....

(dále jen „Autor“ nebo „Výkonný umělec“)

uzavírají

Rámcovou licenční smlouvu o užití školních děl a školních výkonů

podle ustanovení § 46 a násl. zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, dále jen „Rámcová licenční smlouva“.

1. Předmět a účel Rámcové licenční smlouvy

- 1.1. Předmětem Rámcové licenční smlouvy je úprava práv a povinností Nabyvatele a Autora při nevýdělečném užití školních děl a školních výkonů nad rámec vnitřní potřeby Nabyvatele a to prostřednictvím poskytnutí licence Poskytovateli k jednotlivým školním dílům a školním výkonům.
- 1.2. Účelem Rámcové licenční smlouvy je zajištění nerušeného nevýdělečného užití školních děl a školních výkonů Nabyvatelem v souladu s posláním a zájmy Nabyvatele jakožto vysoké školy.
- 1.3. Školním dílem se v souladu s ustanovením § 35 odst. 3 autorského zákona rozumí dílo vytvořené Autorem jakožto studentem ke splnění studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu k Nabyvateli jakožto vysoké škole s tím, že pro účely Rámcové licenční smlouvy může jít o dílo zveřejněné i nezveřejněné (dále jen „Školní dílo“ nebo „Školní díla“). Školním dílem jsou zejména bakalářské, diplomové, disertační, seminární, ročníkové a jiné práce.
- 1.4. Školním výkonem se v souladu s ustanovením § 74 a § 35 odst. 3 autorského zákona rozumí umělecký výkon Výkonného umělce jakožto studenta, kterým Výkonný umělec provedl umělecké dílo ke splnění studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu k Nabyvateli jakožto vysoké škole s tím, že pro účely Rámcové licenční smlouvy může jít o zveřejněný i nezveřejněný umělecký výkon (dále jen „Školní výkon“ nebo „Školní výkony“).
- 1.5. Pokud se v Rámcové licenční smlouvě používá pro zjednodušení jen pojem „Autor“, rozumí se tím ve vztahu ke Školním výkonům „Výkonný umělec“.

2. Poskytnutí licence k užití školních děl a školních výkonů

- 2.1. Autor se zavazuje poskytnout Nabyvateli oprávnění (licenci) k výkonu práva nevýdělečně užití Školní díla a Školní výkony způsoby užití a v rozsahu podle čl. 3. a 4. Rámcové licenční smlouvy a to tak, že Autor ke každému jednotlivému Školnímu dílu nebo Školnímu výkonu poskytne Nabyvateli dílčí licenci s obsahem podle čl. 3. (Dílčí licence ke Školnímu

- dílu) nebo čl. 4. (Dílní licence ke Školnímu výkonu) Rámcové licenční smlouvy (dále jen „Dílní licence“).
- 2.2. Svou povinnost poskytnout Dílní licenci splní Autor:
- a) v případě Školního díla tím, že buď při předání hmotného substrátu (věci), jehož prostřednictvím je Školní dílo vyjádřeno nebo na němž je zachyceno, anebo do 5 dnů po výzvě Nabyvatele, podepíše potvrzení o předání hmotného substrátu, jehož vzor tvoří přílohu A Rámcové licenční smlouvy;
  - b) v případě Školního díla, které není vyjádřeno prostřednictvím hmotného substrátu nebo na něm není zachyceno, zejména pak v případě Školního díla vyjádřeného v elektronické podobě a předávaného Nabyvateli elektronicky bez hmotného substrátu, tím, že do 5 dnů po výzvě Nabyvatele podepíše potvrzení o poskytnutí Školního díla, jehož vzor tvoří přílohu B Rámcové licenční smlouvy;
  - c) v případě Školního výkonu tím, že do 5 dnů po výzvě Nabyvatele podepíše potvrzení o poskytnutí Školního výkonu, jehož vzor tvoří přílohu C Rámcové licenční smlouvy.
- 2.3. Okamžikem podpisu potvrzení o předání hmotného substrátu (příloha A Rámcové licenční smlouva), potvrzení o poskytnutí Školního díla (příloha B Rámcové licenční smlouvy) a potvrzení o poskytnutí Školního výkonu (příloha C Rámcové licenční smlouvy) ze strany Poskytovatele a Autora, jak uvedeno v čl. 2.2 Rámcové licenční smlouvy, je uzavřena dílní licenční smlouva a tím poskytnuta Dílní licence s obsahem podle čl. 3 nebo 4 Rámcové licenční smlouvy.

3. Dílní licence ke Školnímu dílu

- 3.1. Autor poskytuje Nabyvateli oprávnění (licenci) k výkonu práva nevýdělečně užít Školní dílo Autora, a to samostatně, ve spojení nebo v souboru s jinými autorskými či neautorskými díly či v díle audiovizuálním, těmito způsoby užití:
- a) rozmnožováním Školního díla jakýmikoliv prostředky a v jakékoliv formě, včetně formy elektronické;
  - b) bezúplatným rozšiřováním originálu Školního díla nebo jeho rozmnoženin pořízených podle písm. a);
  - c) odstavec se dle Výnosu rektora č. 6/2006 vypouští
  - d) vystavováním originálu Školního díla nebo jeho rozmnoženin podle písm. a);
  - e) sdělováním veřejnosti všemi způsoby uvedenými v ustanovení § 18 až 23 autorského zákona, zejména pak živým provozováním Školního díla a jeho přenosem a zpřístupňováním Školního díla způsobem, že kdokoliv může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby (tzn. především v síti Internet na webových stránkách Nabyvatele).
- 3.2. Licence se poskytuje vzhledem k nevýdělečnosti užití jako bezúplatná. V případě výdělečného užití Školního díla náleží Autorovi obvyklá odměna, nedohodnou-li se Nabyvatel a Autor jinak.
- 3.3. Licence se poskytuje pro území celého světa a na celou dobu trvání autorských majetkových práv ke Školnímu dílu. Množstevní rozsah licence je neomezený.
- 3.4. Licence se poskytuje jako nevýhradní. Autor je oprávněn sám vykonávat práva užít své Školní dílo a poskytnout tutéž licenci jakékoliv třetí osobě, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy Nabyvatele. Tím není dotčeno

ustanovení § 60 odst. 3 autorského zákona (příspěvek Autora na úhradu nákladů Nabyvatele).

- 3.5. Nabyvatel není povinen licenci využít.
- 3.6. Nabyvatel nesmí upravit nebo jinak změnit Školní dílo, jeho název nebo označení, s výjimkou takových úprav, u kterých lze spravedlivě očekávat, že by k nim Autor vzhledem k okolnostem svolil.
- 3.7. Nabyvatel je oprávněn nechat Školní dílo přeložit do jiných jazyků.
- 3.8. Nabyvatel je oprávněn užít Školní dílo při všech úkonech nezbytných pro plnění právních předpisů o archivnictví, knihovnictví a podobných veřejnoprávních předpisů.
- 3.9. Autor prohlašuje, že Školní dílo vytvořil samostatnou vlastní tvůrčí činností, Školní dílo je původní a jeho užitím Nabyvatelem podle poskytnuté licence nebude porušeno právo třetí osoby ani právní předpis.
- 3.10. Nabyvatel je povinen při užití Školního díla uvádět údaje o autorství Autora.
- 3.11. Nabyvatel může oprávnění tvořící součást licence zcela nebo zčásti poskytnout třetí osobě (podlicence). Nabyvatel není oprávněn licenci postoupit třetí osobě.
- 3.12. Převzetím hmotného substrátu (věci), prostřednictvím něhož je Školní dílo vyjádřeno nebo na němž je zachyceno, se jeho vlastníkem na základě bezúplatného převodu stává Nabyvatel, pokud již vlastnictví nenabyl dříve.

4. Dílčí licence ke Školnímu výkonu

Pro obsah Dílčí licence ke Školnímu výkonu platí obdobně čl. 3. Rámcové licenční smlouvy, s tím, že:

- čl. 3.1. písm. d) (užití vystavováním) Rámcové licenční smlouvy se nepoužije;
- Výkonný umělec dále poskytuje Nabyvateli oprávnění (licenci) k výkonu práva na vysílání a jiné sdělování živého Školního výkonu veřejnosti a k výkonu práva na záznam živého Školního výkonu;
- právo na rozmnožování a sdělování veřejnosti podle čl. 3.1. písm. a) a e) Rámcové licenční smlouvy se vztahuje na zaznamenaný Školní výkon a právo na rozšiřování a půjčování podle čl. 3.1. písm. b) a c) Rámcové licenční smlouvy se vztahuje na rozmnoženiny zaznamenaného Školního výkonu.

5. Trvání Rámcové licenční smlouvy

- 5.1. Rámcová licenční smlouva se uzavírá na dobu neurčitou.
- 5.2. Rámcovou licenční smlouvu po dobu jejího trvání může kterákoliv ze smluvních stran vypovědět písemnou výpovědí s šestiměsíční výpovědní dobou, která začne plynout od prvního kalendářního měsíce po doručení písemné výpovědi.
- 5.3. Zánikem Rámcové licenční smlouvy z jakéhokoliv důvodu není dotčena platnost a účinnost již udělených Dílčích licencí.

6. Závěrečná ustanovení

- 6.1. Rámcová licenční smlouva může být měněna a rušena pouze písemně.
- 6.2. Rámcová licenční smlouva je sepsána ve dvou vyhotoveních s platností originálu, každá ze smluvních stran obdrží po jednom vyhotovení.

- 6.3. Nedílnou součástí této smlouvy je příloha A (potvrzení o předání hmotného substrátu), příloha B (potvrzení o poskytnutí Školního díla) a příloha C (potvrzení o poskytnutí Školního výkonu).
- 6.4. Právní vztahy z Rámcové licenční smlouvy vzniklé se v částech jí neupravených řídí autorským zákonem, popřípadě občanským zákoníkem a dalšími právními předpisy.
- 6.5. Rámcová licenční smlouva je uzavírána na základě pravé a svobodné vůle smluvních stran, určitě a srozumitelně, nikoliv v tísní.

V Praze dne .....

V Praze dne .....

.....
Nabyvatel

.....
Autor

Příloha A Potvrzení o předání hmotného substrátu

Akademie múzických umění v Praze

Malostranské náměstí 12, 118 00 Praha 1

jejímž jménem jedná .....

(dále jen „Nabyvatel“)

a

rodné číslo:.....

adresa .....

(dále jen „Autor“)

tímto potvrzují, že Autor předal a Nabyvatel převzal hmotný substrát a to .....

.....(druh hmotného substrátu¹),
jehož prostřednictvím je vyjádřeno nebo na němž je zachyceno Školní dílo

.....(typ Školního díla²)

.....(druh Školního díla³)

.....(název Školního díla⁴)

.....(další specifikace Školního díla⁵)

s tímto autorským označením⁶ .....

Podpisem tohoto potvrzení uděluje Autor Nabyvateli Dílčí licenci ke Školnímu dílu, jejíž obsah je určen Rámcovou licenční smlouvou uzavřenou mezi Nabyvatelem a Autorem dne ....., zejména pak čl. 3 této smlouvy.

Převzetím hmotného substrátu (věci), prostřednictvím něhož je Školní dílo vyjádřeno nebo na němž je zachyceno, se jeho vlastníkem na základě bezúplatného převodu stává Nabyvatel, pokud již vlastnictví nenabyl dříve.

¹ Např. písemné vyhotovení, plátno, papír, kov, dřevo, kombinace materiálů (určit), CD, disketa nebo jiný předmět (určit).

² Např. seminární, ročníková, bakalářská, magisterská, diplomová, disertační a jiná práce.

³ Např. dílo slovesné, dílo hudební, dílo dramatické, dílo hudebně dramatické (opera, muzikál, opereta), dílo choreografické, dílo pantomimické (pantomima), dílo fotografické, dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, dílo výtvarné (dílo malířské a grafické, dílo sochařské), dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění, dílo kartografické, počítačový program, popř. databáze či dílo souborné.

⁴ Název Školního díla dle Autora.

⁵ Dle potřeby.

⁶ Označení autora, pod nímž bude Školní dílo podle přání Autora užito při zveřejnění Školního díla mimo vnitřní potřebu Nabyvatele (vysoké školy); půjde o skutečné jméno příjmení (zpravidla) anebo o anonym (zveřejnění bez udání jména) či pseudonym (pod krycím jménem nebo pod uměleckou značkou).

Další ujednání⁷: .....
.....
.....

V Praze dne .....

V Praze dne .....

.....
Nabyvatel

.....
Autor

---

⁷ Dle potřeby zejm. odchylky od Dílčí licence podle čl. 3 Rámcové licenční smlouvy nebo problematika nákladů vynaložených Nabyvatelem na vytvoření Školního díla (specifikace nákladů a příspěvek Autora na jejich úhradu).

Příloha B Potvrzení o poskytnutí Školního díla

Akademie múzických umění v Praze

Malostranské náměstí 12, 118 00 Praha 1

jejímž jménem jedná .....

(dále jen „Nabyvatel“)

a

.....

rodné číslo:.....

adresa .....

(dále jen „Autor“)

tímto potvrzují, že Autor poskytl Nabyvateli Školní dílo

.....(typ Školního díla⁸)

.....(druh Školního díla⁹)

.....

.....(název Školního díla¹⁰)

.....

.....(další specifikace Školního díla¹¹)

s tímto autorským označením¹² .....

Podpisem tohoto potvrzení uděluje Autor Nabyvateli Dílčí licenci ke Školnímu dílu, jejíž obsah je určen Rámcovou licenční smlouvou uzavřenou mezi Nabyvatelem a Autorem dne ....., zejména pak čl. 3 této smlouvy.

Další ujednání¹³: .....

.....

.....

V Praze dne .....

V Praze dne .....

.....

Nabyvatel

.....

Autor

⁸ Např. seminární, ročníková, bakalářská, magisterská, diplomová, disertační a jiná práce.

⁹ Např. dílo slovesné, dílo hudební, dílo dramatické, dílo hudebně dramatické (opera, muzikál, opereta), dílo choreografické, dílo pantomimické (pantomima), dílo fotografické, dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, dílo výtvarné (dílo malířské a grafické, dílo sochařské), dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění, dílo kartografické, počítačový program, popř. databáze či dílo souborné.

¹⁰ Název Školního díla dle Autora.

¹¹ Dle potřeby.

¹² Označení autora, pod nímž bude Školní dílo podle přání Autora užito při zveřejnění Školního díla mimo vnitřní potřebu Nabyvatele (vysoké školy); půjde o skutečné jméno příjmení (zpravidla) anebo o anonym (zveřejnění bez udání jména) či pseudonym (pod krycím jménem nebo pod uměleckou značkou).

¹³ Dle potřeby zejm. odchylky od Dílčí licence podle čl. 3 Rámcové licenční smlouvy nebo problematika nákladů vynaložených Nabyvatelem na vytvoření Školního díla (specifikace nákladů a příspěvek Autora na jejich úhradu).

Příloha C Potvrzení o poskytnutí Školního výkonu

Akademie múzických umění v Praze

Malostranské náměstí 12, 118 00 Praha 1

jejímž jménem jedná .....
(dále jen „Nabyvatel“)

a

.....

rodné číslo:.....

adresa .....

(dále jen „Výkonný umělec“)

tímto potvrzují, že Výkonný umělec poskytl Nabyvateli Školní výkon
.....(typ Školního výkonu¹⁴)

.....(druh Školního výkonu¹⁵ a název prováděného uměleckého díla)

.....(název Školního výkonu)

.....(další specifikace Školního výkonu¹⁶)

s tímto označením výkonného umělce¹⁷ .....

Podpisem tohoto potvrzení uděluje Výkonný umělec Nabyvateli Dílčí licenci ke Školnímu výkonu, jejíž obsah je určen Rámcovou licenční smlouvou uzavřenou mezi Nabyvatelem a Výkonným umělcem dne ....., zejména pak čl. 4 a 3 této smlouvy.

Další ujednání¹⁸: .....

.....

V Praze dne .....

V Praze dne .....

.....

Nabyvatel

.....

Výkonný umělec

¹⁴ Např. výkon při seminární, ročníkové jiné zkoušce.

¹⁵ Např. výkon herce, zpěváka, hudebníka, tanečníka, dirigenta, sbormistra, režiséra – hra, zpěv, tanec, recitace, předvedení nebo jiné provedení uměleckého díla.

¹⁶ Dle potřeby.

¹⁷ Označení výkonného umělce, pod nímž bude Školní výkon podle přání Výkonného umělce užít při zveřejnění Školního výkonu mimo vnitřní potřebu Nabyvatele (vysoké školy); půjde o skutečné jméno příjmení (zpravidla) anebo o anonym (zveřejnění bez udání jména) či pseudonym (pod krycím jménem nebo pod uměleckou značkou).

¹⁸ Dle potřeby zejm. odchylky od Dílčí licence podle čl. 4 a 3 Rámcové licenční smlouvy nebo problematika nákladů vynaložených Nabyvatelem na vytvoření Školního výkonu (specifikace nákladů a příspěvek Autora na jejich úhradu).

AMU = DAMU + FAMU + HAMU

Akademie múzických umění v Praze, Malostranské náměstí 12, 118 00 Praha 1
zastoupená Mgr. Karlem Matouškem, ředitelem Studia FAMU
(na jedné straně; dále jen „výrobce“)

a

jméno a příjmení:
adresa trvalého bydliště:
rodné číslo: _____, státní příslušnost:
bankovní spojení: _____ /
(na druhé straně; dále jen „autor“)

uzavírají

Smlouvu o vytvoření autorského díla a poskytnutí svolení a licence k jeho užití

podle ust. §631 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
a podle ust. §46 a násl. a §62-64 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a
o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

I. Úvodní ustanovení

- Výrobce je ve smyslu §79 a násl. autorského zákona výrobcem audiovizuálního díla vytvářeného (též) studenty FAMU ke splnění školních povinností, jež má následující povahu a je charakterizováno následujícími specifikacemi:
  - hrané / animované nebo multimediální / dokumentární audiovizuální dílo* (dále jen „AVD“)
  - název:
  - typ cvičení:
  - předpokládaná stopáž:
  - technologie:
  - autor scénáře:
  - režisér:
- Výrobce touto smlouvou objednává u autora vytvoření autorského díla za účelem jeho zařazení do AVD jakožto díla audiovizuálně užitého a za účelem následného užití díla v rámci AVD. Dílo, jež má být podle této smlouvy vytvořeno, má následující povahu:
  - námět AVD
  - scénář AVD
  - dílo kameramana AVD, tj. obrazová složka AVD
  - filmová architektura AVD a/nebo dekorace
  - kostýmní návrhy pro AVD
  - výtvarník návrhů pro animované AVD
  - trikový výtvarník AVD
  - hudba AVD
  - jiné dílo: _____
(dále jen „dílo“)
- Autor se AVD zavazuje vytvořit **samostatně**.
Autor se zavazuje, že s výjimkou spoluautorů uvedených v předchozí větě nebude dílo zasahovat do práv třetích osob, zejména že součástí díla nebude předmět práv třetích osob a že se stane jediným autorem díla.
- Autor AVD vytváří jakožto student AMU ke splnění studijních povinností: **Ano**.

II. Vytvoření díla

- Autor se zavazuje AVD vytvořit v součinnosti s ostatními autory děl audiovizuálně užitých v AVD, s nimiž má podle obvyklé hierarchie členů filmového štábu spolupracovat, a dále podle pokynů výrobce a vytváří-li AVD

---

* *nehodící se škrtněte*

jakožto student AMU ke splnění svých studijních povinností, též podle pokynů pedagogů, vykonávajících při výrobě AVD pedagogický dohled. Autor je při vytváření AVD povinen udílet tvůrčí pokyny všem autorům, kteří jsou mu podle hierarchie filmového štábu podřízeni a je povinen spolupracovat na organizaci natáčení s vedoucím produkce.

2. Autor se zavazuje AVD vytvořit podle svých nejlepších schopností a dovedností v souladu s účelem, pro který je vytvářeno (účel vyplývá z povahy cvičení) a hotové je odevzdat výrobci do: _____, v podobě:

AVD bude vytvářeno v následujících termínech, v nichž je autor povinen se výroby AVD (příprava, porady, natáčení, dokončení atd.) zúčastnit v rozsahu odpovídajícím jeho tvůrčí profesi režiséra podle obvyklých zásad spolupráce členů filmového štábu a v dohodnutých termínech; autor je přitom povinen počínat si tak, aby řádné dokončení AVD v předpokládaném termínu nijak neohrozil:

- a) průzkum realizace: od _____ do _____
- b) přípravné práce: od _____ do _____
- c) natáčení: od _____ do _____
- d) dokončovací práce: od _____ do _____
- e) dokončení AVD: do _____

Autor je povinen AVD řádně dokončit, i když budou překročeny výše uvedené termíny.

3. Autor odpovídá výrobci za škodu způsobenou porušením jeho povinností dle odst. 1 a/nebo 2 tohoto článku. V případě porušení některé výše uvedené povinnosti autora v takovém rozsahu, že by bylo ohroženo včasné nebo řádné dokončení AVD, je výrobce oprávněn od této smlouvy odstoupit; tím není dotčen jeho nárok na náhradu způsobené škody. Autor je povinen bez odkladu informovat výrobce o tom, že mu ve splnění povinností dle této smlouvy brání (nebo budou bránit) překážky způsobené vyšší mocí a původ těchto překážek na požádání prokázat; jinak odpovídá za škodu.
4. Náklady na výrobu AVD hradí výrobce podle rozpočtu schváleného výrobcem a vedoucím produkce. Autor je povinen takto schválený rozpočet a plán natáčení AVD respektovat.

III. Svolení a licence

1. Autor poskytuje výrobci svolení k zaznamenání AVD na prvotní záznam zvukově obrazového záznamu a dále výhradní a neomezenou licenci k užití AVD, tj. licenci neomezenou časově (na celou dobu trvání majetkových práv autora k dílu), teritoriálně (pro celý svět), způsoby, množstvím, technologií užití ani jinak. Součástí licence jsou též následující oprávnění:
  - a) oprávnění užit i samostatně synopsi AVD nebo jiné shrnutí jeho obsahu a fotografie z natáčení AVD v neomezeném rozsahu, avšak v souvislosti s AVD;
  - b) oprávnění AVD zpracovat, upravit, změnit, užit jen jeho část;
  - c) oprávnění opatřit AVD titulky nebo dabingem v cizím jazyce;
  - d) oprávnění užit jen část AVD nebo některé jeho části včetně oprávnění užit odděleně zvukovou a obrazovou složku AVD;
  - e) oprávnění zařadit části AVD do jiného audiovizuálního díla a užit je v jeho rámci v neomezeném rozsahu;
  - f) oprávnění při televizním vysílání AVD jej přerušovat reklamou;
  - g) oprávnění užit zvukový a/nebo zvukově obrazový materiál pořízený při natáčení AVD pro účely dokumentu o vzniku AVD a neomezeně jej následně užit.
2. Výrobce není povinen licenci využít a je oprávněn práva z licence poskytnout podlicenčně nebo postoupením licence třetí osobě bez omezení.
3. Autor souhlasí se zveřejněním AVD a s tím, aby bylo AVD užito bez uvedení jeho autorství, je-li to obvyklé; v titulcích AVD však musí být autor uveden obvyklým způsobem.
4. Pokud je předmětem této smlouvy dílo hudební a jeho autor je zastoupen ve výkonu svých majetkových autorských práv kolektivním správcem OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, popř. jiným kolektivním správcem v zahraničí, který spravuje práva autorů k dílům hudebním v rozsahu obdobném jako OSA, ustanovení tohoto článku se použijí pouze v rozsahu svolení k zařazení díla do AVD a v rozsahu licence k užití díla při užití AVD jen v tom rozsahu, v jakém OSA není schopen s ohledem na rozsah svého oprávnění k výkonu kolektivní správy a s ohledem na své vztahy s kolektivními správci v zahraničí poskytnout licenci k užití díla.
Autor prohlašuje, že **je** ve výkonu svých majetkových autorských práv zastoupen OSA nebo jiným kolektivním správcem majetkových práv autorských k hudebním dílům:

IV. Odměna

1. Výrobce se zavazuje zaplatit autorovi odměnu za vytvoření AVD určenou jednorázovou částkou ve výši _____ Kč; odměna je splatná _____. Je-li odměna uvedena ve výši 0,- Kč, odměna za vytvoření AVD autorovi nenáleží, a to buď z toho důvodu, že AVD vytváří ke splnění studijních povinností nebo z důvodů omezeného rozpočtu na výrobu školního díla.

2. Výrobce je povinen zaplatit autorovi podílovou odměnu za užití AVD, a to ve výši:

- námět AVD 2 %
- scénář AVD 3 %
- dílo kameramana AVD, tj. obrazová složka AVD 3 %
- filmová architektura AVD a/nebo dekorace 2 %
- kostýmní návrhy pro AVD 1 %
- výtvarník návrhů pro animované AVD 1 %
- hudba (není-li zastoupen OSA) 3 %
- trikový výtvarník AVD 1 %
- jiné dílo: _____ 1 %

z jakýchkoli výnosů výrobce z užití AVD, jeho prodeje, oprávnění k jeho užití uděleného třetím osobám apod. Odměna je splatná jednou za kalendářní rok do 31.1. následujícího roku. Výrobce je povinen v uvedené lhůtě též odměnu autorovi vyúčtovat, vznikne-li v daném roce na odměnu nárok. Nárok na tuto podílovou odměnu nemá autor hudebního díla, který je podle odst. 5 předchozího článku zastoupen OSA.

V. Závěrečná ustanovení

1. Obdrží-li autor návrh na možnost využití AVD od třetí osoby, je oprávněn výrobcí navrhnout uzavření příslušné smlouvy se třetí osobou; konečné rozhodnutí o užití AVD však náleží výrobcí.
2. Autor uděluje výrobcí svolení k užití svých osobnostních atributů (jména, podobizny a biografických údajů) k účelům souvisejícím s AVD, zejména s jeho propagací.
3. Tato smlouva je vyhotovena ve dvou stejnopisech, z nichž po jednom obdrží každá strana. Smlouva se řídí právem České republiky.
4. Tato smlouva se uzavírá na celou dobu trvání majetkových autorských práv autora k AVD.

V Praze dne	V Praze dne
-------------	-------------

.....
výrobce

.....
autor

AMU = DAMU + FAMU + HAMU

Akademie múzických umění v Praze, Malostranské náměstí 12, 118 00 Praha 1
zastoupená Mgr. Karlem Matouškem, ředitelem Studia FAMU
(na jedné straně; dále jen „výkonný umělec“)

a

jméno a příjmení:
adresa trvalého bydliště:
rodné číslo: _____, státní příslušnost:
bankovní spojení: _____ /
(na druhé straně; dále jen „autor“)
uzavírají

Smlouvu o vytvoření uměleckého výkonu a poskytnutí svolení a licence k jeho užití

podle ust. §631 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
a podle ust. §46 a násl. a §62-64 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících
s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

I. Úvodní ustanovení

1. Výrobce je ve smyslu §79 a násl. autorského zákona výrobcem audiovizuálního díla vytvářeného (též) studenty FAMU ke splnění školních povinností, jež má následující povahu a je charakterizováno následujícími specifikacemi:
  - Hrané audiovizuální dílo** (dále jen „AVD“)
  - název:
  - typ cvičení:
  - předpokládaná stopáž:
  - technologie:
  - autor scénáře:
  - režisér:
2. Výrobce touto smlouvou objednává u výkonného umělce vytvoření uměleckého výkonu za účelem jeho zařazení do AVD jakožto výkonu audiovizuálně užitého a za účelem následného užití výkonu v rámci AVD. Umělecký výkon, jež má být podle této smlouvy vytvořeno, má následující povahu:
výkon herce – ztvárnění herecké role s názvem (dále jen „výkon“).
3. Výkonný umělec uvedený výkon vytváří jakožto student AMU ke splnění studijních povinností: **Ano.**

II. Vytvoření výkonu

1. Výkonný umělec je povinen vytvořit výkon ve spolupráci s ostatními výkonnými umělci a autory, s nimiž má podle obvyklé hierarchie členů filmového štábu spolupracovat, a na základě scénáře AVD dále a podle pokynů režiséra AVD, podle pokynů výrobce a provádí-li výkon ke splnění svých studijních povinností jakožto student AMU, též podle pokynů pedagogů, vykonávajících při výrobě AVD pedagogický dohled.
2. Výkonný umělec se zavazuje výkon vytvořit podle svých nejlepších schopností a dovedností. AVD bude vytvářeno v následujících termínech, v nichž je výkonný umělec povinen se zúčastnit výroby AVD v dohodnutých termínech dle povahy výkonu; výkonný umělec je přitom povinen počínat si tak, aby v rozsahu vyplývajícím z jeho umělecké profese přispěl k vytvoření AVD a řádné dokončení AVD v předpokládaném termínu nijak neohrozil:
  - a) průzkum realizace: od _____ do _____
  - b) přípravné práce: od _____ do _____
  - c) natáčení: od _____ do _____

d) dokončovací práce: od _____ do _____

e) dokončení AVD: do _____

Výkonný umělec je povinen výkon řádně dokončit a na výrobě AVD odpovídajícím způsobem spolupracovat až do okamžiku dokončení AVD, i když budou překročeny výše uvedené termíny. Součástí vytváření výkonu je dle povahy výkonu rovněž účast na zkouškách (hereckých, kostýmních, hudebních a jiných), pořizování playbacků, postsynchronů, předtáček a dotáčecí apod.

3. Výkonný umělec je povinen dostavit se na vytváření výkonu (přípravné práce, natáčení i dokončovací práce) vždy včas, svědomitě připraven a nikoli pod vlivem omamných či alkoholických látek.
4. Je-li předmět této smlouvy vytvoření hereckého, tanečního či pantomimického výkonu, výkonný umělec se zavazuje, že až do dokončení výkonu nezmění bez souhlasu výrobce výrazným způsobem svůj vzhled, zejména délku a barvu vlasů a vousů.
5. Výkonný umělec odpovídá výrobci za škodu způsobenou porušením jeho povinností dle odst. 1 - 4 tohoto článku. V případě porušení některé výše uvedené povinnosti výkonného umělce v takovém rozsahu, že by bylo ohroženo včasné nebo řádné dokončení AVD, je výrobce oprávněn od této smlouvy odstoupit; tím není dotčen jeho nárok na náhradu způsobené škody. Výkonný umělec je povinen bez odkladu informovat výrobce o tom, že mu ve splnění povinností dle této smlouvy brání (nebo budou bránit) překážky způsobené vyšší mocí a původ těchto překážek na požádání prokázat; jinak odpovídá za škodu.
6. Náklady na výrobu AVD hradí na vlastní účet výrobce.

III. Svolení a licence

1. Výkonný umělec poskytuje výrobci svolení k zaznamenání výkonu na zvukový resp. zvukově obrazový záznam, zařazení výkonu do AVD a dále výhradní a neomezenou licenci k užití díla při užití AVD, tj. licenci neomezenou časově (na celou dobu trvání majetkových práv výkonného umělce k výkonu), teritoriálně (pro celý svět), způsoby, množstvím, technologií užití ani jinak. Součástí licence jsou též následující oprávnění:
  - a) oprávnění užít fotografie z natáčení AVD v neomezeném rozsahu, avšak v souvislosti s AVD;
  - b) oprávnění výkon pro účely zařazení do AVD zpracovat, upravit či jinak změnit;
  - c) oprávnění opatřit AVD titulky nebo dabingem v cizím jazyce;
  - d) oprávnění užít jen část AVD nebo některé jeho části včetně oprávnění užít odděleně zvukovou a obrazovou složku AVD;
  - e) oprávnění zařadit části AVD do jiného audiovizuálního díla a užít je v jeho rámci v neomezeném rozsahu;
  - f) oprávnění při televizním vysílání AVD jej přerušovat reklamou;
  - g) oprávnění užít zvukový a/nebo zvukově obrazový materiál pořízený při natáčení AVD pro účely dokumentu o vzniku AVD a neomezeně jej následně užít.
2. Výrobce není povinen licenci využít a je oprávněn práva z licence poskytnout podlicenčně nebo postoupením licence třetí osobě bez omezení.
3. Výkonný umělec souhlasí se zveřejněním výkonu a AVD a s tím, aby byl výkon užít bez uvedení jeho jména, je-li to obvyklé; v titulcích AVD však musí být výkonný umělec uveden obvyklým způsobem.

IV. Odměna

1. Výrobce se zavazuje zaplatit výkonnému umělci odměnu za vytvoření AVD určenou jednorázovou částkou ve výši _____ Kč; odměna je splatná _____. Je-li odměna uvedena ve výši 0,- Kč, odměna za vytvoření AVD autorovi nenáleží, a to buď z toho důvodu, že AVD vytváří ke splnění studijních povinností nebo z důvodů omezeného rozpočtu na výrobu školního díla.

V. Závěrečná ustanovení

1. Výkonný umělec uděluje výrobci svolení k užití svých osobnostních atributů (jména, podobizny a biografických údajů) k účelům souvisejícím s AVD, zejména s jeho propagací.
2. Tato smlouva je vyhotovena ve dvou stejnopisech, z nichž po jednom obdrží každá strana. Smlouva se řídí právem České republiky.

3. Tato smlouva se uzavírá na celou dobu trvání majetkových autorských práv výkonného umělce k výkonu.

V Praze dne	V Praze dne
-------------	-------------

.....
výrobce

.....
výkonný umělec

LICENČNÍ SMLOUVA č. ....

Pan/paní
jméno a příjmení:
bytem:
narozen/a (datum a místo):
(dále jen autor)

a

Univerzita Pardubice
se sídlem Studentská 95, 532 10 Pardubice
IČO 00216275
(dále jen „nabyvatel“)
jejímž jménem jedná:

uzavírají

Licenční smlouvu o užití školního díla

podle ustanovení § 46 a násl. zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, za následujících podmínek ohledně užití:

bakalářské práce
diplomové práce
disertační práce
rigorózní práce *)

s názvem: .....

jejímž vedoucím/školitelem je.....,

na fakultě/vysokoškolském ústavu .....

kteřou odevzdal nabyvateli ve formě elektronické a tištěné*).

1. Autor prohlašuje, že vytvořil samostatnou vlastní tvůrčí činností školní dílo (dále jen „dílo“) shora uvedené a že dílo je původní.
2. Dílo je chráněno jako dílo podle autorského zákona.
3. Účelem licenční smlouvy je zajištění nerušeného nevýdělečného užití školních děl nabyvatelem v souladu s posláním a zájmy nabyvatele jako vysoké školy.
4. Autor tímto poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva dílo nevýdělečně užit těmito způsoby:
  - a) zpřístupněním v Digitální knihovně Univerzity Pardubice; rozsah zpřístupnění je uveden na formuláři, který je nedílnou součástí licenční smlouvy,
  - b) půjčováním rozmnoženin díla, které odevzdal nabyvateli, třetím osobám k jejich dočasné potřebě,

- c) užitím díla pro potřebu nabyvatele, zejména jako studijní a výukový i výzkumný materiál využívaný pracovníky a studenty v rámci plnění úkolů.
5. Licence je poskytována na území celého světa a na celou dobu trvání autorských majetkových práv k dílu. Množstevní rozsah licence je neomezený.
  6. Dílo nebude z důvodu utajení v něm obsažených informací zpřístupňováno po dobu .....*) let po uzavření této smlouvy.
  7. Licence je poskytována jako nevýhradní. Nabyvatel není povinen dílo užít.
  8. Nabyvatel je oprávněn udělovat podlicence a poskytovat rozmnoženiny díla, které autor odevzdal nabyvateli, jiným osobám v rámci meziknihovní výpůjční služby v České republice i v zahraničí k účelu půjčování rozmnoženin díla těmito osobami dalším osobám k jejich dočasné potřebě. Nabyvatel je oprávněn dílo při užití spojovat s jinými díly i zařadit dílo do díla souborného. Nabyvatel není oprávněn postoupit tuto licenci třetí osobě.
  9. Smluvní strany se dohodly, že autor souhlasí spolu s odevzdáním díla v elektronické podobě také s případným předáním díla v tištěné formě. Dále autor svoluje, že nabyvatel může po uplynutí doby stanovené předpisy o archivnictví hmotné rozmnoženiny díla, které mu autor odevzdal, skartovat a uchovávat dílo dále jen v elektronické podobě.
  10. Smluvní strany se dohodly, že vzhledem k nevýdělečnosti užití autor licenci poskytuje nabyvateli bezúplatně.
  11. Smlouva je sepsána ve třech vyhotoveních s platností originálu, z toho nabyvatel obdrží dvě vyhotovení a autor obdrží jedno vyhotovení smlouvy.
  12. Vztahy mezi stranami vzniklé a neupravené touto smlouvou se řídí autorským zákonem, případně občanským zákoníkem a dalšími právními předpisy. Na nakládání s rozmnoženinami díla se vztahují právní předpisy o knihovnictví a o archivnictví.
  13. Smlouva byla uzavřena podle svobodné a pravé vůle smluvních stran, s plným porozuměním jejímu textu i důsledkům, nikoliv v tísni a za nápadně nevýhodných podmínek.
  14. Smlouva se uzavírá na dobu 10 / 20*) let po uzavření této smlouvy.
  15. Pokud autor díla s uzavřením licenční smlouvy ani po úpravě nesouhlasí, vyplní tuto část slovy „Nesouhlasím s poskytnutím licence“, nebo tato slova napíše přes celý předtištěný text formuláře a podepíše se:.....

V Pardubicích dne

V Pardubicích dne

.....
nabyvatel

.....
autor

*) nehodící se škrtněte a správný text vyplňte, resp. doplňte

Příloha licenční smlouvy č. ....

DIGITÁLNÍ KNIHOVNA UNIVERZITY PARDUBICE

Stanovení rozsahu zpřístupnění závěrečné práce

Autor	
Název závěrečné práce	
Název souboru (souborů)	<i>xxx.pdf</i> *)
Stanovené datum obhajoby	
Označení rozsahu zpřístupnění	Souhlasím se zpřístupněním souboru (souborů)..... *) prostřednictvím informačního systému Univerzity Pardubice pro definované skupiny uživatelů

*) název souboru (souborů) doplňte.

V Pardubicích dne

Podpis autora:

LICENČNÍ SMLOUVA
POSKYTOVANÁ K VÝKONU PRÁVA UŽÍT ŠKOLNÍ DÍLO

uzavřená mezi smluvními stranami:

1. Pan/paní

Jméno a příjmení:

Bytem:

Narozen/a (datum a místo):

(dále jen „autor“)

a

2. Vysoké učení technické v Brně

Fakulta .....

se sídlem .....

jejímž jménem jedná na základě písemného pověření děkanem fakulty:

.....

(dále jen „nabyvatel“)

Čl. 1
Specifikace školního díla

1. Předmětem této smlouvy je vysokoškolská kvalifikační práce (VŠKP):

- disertační práce
  - diplomová práce
  - bakalářská práce
  - jiná práce, jejíž druh je specifikován jako .....
- (dále jen VŠKP nebo dílo)

Název VŠKP: _____

Vedoucí/ školitel VŠKP: _____

Ústav: _____

Datum obhajoby VŠKP: _____

VŠKP odevzdal autor nabyvateli v*:

- tištěné formě – počet exemplářů .....
- elektronické formě – počet exemplářů .....

---

* hodící se zaškrtněte

2. Autor prohlašuje, že vytvořil samostatnou vlastní tvůrčí činností dílo shora popsané a specifikované. Autor dále prohlašuje, že při zpracovávání díla se sám nedostal do rozporu s autorským zákonem a předpisy souvisejícími a že je dílo dílem původním.
3. Dílo je chráněno jako dílo dle autorského zákona v platném znění.
4. Autor potvrzuje, že listinná a elektronická verze díla je identická.

Článek 2 **Udělení licenčního oprávnění**

1. Autor touto smlouvou poskytuje nabyvateli oprávnění (licenci) k výkonu práva uvedené dílo nevýdělečně užít, archivovat a zpřístupnit ke studijním, výukovým a výzkumným účelům včetně pořizování výpisů, opisů a rozmnožení.
2. Licence je poskytována celosvětově, pro celou dobu trvání autorských a majetkových práv k dílu.
3. Autor souhlasí se zveřejněním díla v databázi přístupné v mezinárodní síti
  - ihned po uzavření této smlouvy
  - 1 rok po uzavření této smlouvy
  - 3 roky po uzavření této smlouvy
  - 5 let po uzavření této smlouvy
  - 10 let po uzavření této smlouvy(z důvodu utajení v něm obsažených informací)
4. Nevýdělečné zveřejňování díla nabyvatelem v souladu s ustanovením § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, nevyžaduje licenci a nabyvatel je k němu povinen a oprávněn ze zákona.

Článek 3 **Závěrečná ustanovení**

1. Smlouva je sepsána ve třech vyhotoveních s platností originálu, přičemž po jednom vyhotovení obdrží autor a nabyvatel, další vyhotovení je vloženo do VŠKP.
2. Vztahy mezi smluvními stranami vzniklé a neupravené touto smlouvou se řídí autorským zákonem, občanským zákoníkem, vysokoškolským zákonem, zákonem o archivnictví, v platném znění a popř. dalšími právními předpisy.
3. Licenční smlouva byla uzavřena na základě svobodné a pravé vůle smluvních stran, s plným porozuměním jejímu textu i důsledkům, nikoliv v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek.
4. Licenční smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem jejího podpisu oběma smluvními stranami.

V Bmě dne: .....

.....
Nabyvatel

.....
Autor